

יצחק רבין ז"ל

סדרת מפגשים ליהדות התפוצות
לקראת השנה ה-30 #

יצחק רבין ז"ל

סדרת מפגשים ליהדות התפוצות

לקראת השנה ה-30

רצח יצחק רבין הוא נקודת שפל היסטורית כואבת בחברה הישראלית ובעם היהודי, המבטאת משבר עמוק. הרצח יצר קרע ברקמת החיים המשותפים במדינת ישראל וערער את הנחת היסוד שהייתה מקובלת על כל הציבור, לפיה מחלוקת פוליטית, סוערת ככל שתהיה, לא תפרוץ את גבולות הכבוד ההדדי, ותזעזע את הדמוקרטיה הישראלית.

כל אירוע משמעותי המתרחש בישראל, ובוודאי אירוע בסדר גודל כזה, משפיע עמוקות על הקהילות היהודיות ברחבי העולם ועל תפיסתן את עצמן ואת הקשר שלהן לישראל. בקובץ שלפנינו הצעה לסדרה הכוללת שלושה מערכי פעילות, אשר מציעים רצף רעיוני סביב דמותו ותפיסתו של יצחק רבין ומאפשרים שיח בהשראת פועלו וערכיו על תהליכים חברתיים בישראל בכלל ובתפוצות בפרט, על היחיד בתוך היחד, על מנהיגות ותקווה. פועלו של יצחק רבין יהווה עבורנו נקודת מוצא לבחון את הזהות, הערכים והמיומנויות האישיות, את התהליכים החברתיים והלאומיים בחברה הישראלית והשפעתם האפשרית על יהדות התפוצות.

מבין מגוון הנושאים בהם ניתן לעסוק סביב דמותו של יצחק רבין בחרנו להתמקד בשלושה נושאים שבאמצעותם נעסוק גם במציאות הישראלית לפני ואחרי ה- 7.10 וגם בנקודות החיבור האישיות של המשתתפים למורשתו של רבין, למנהיגות ואחריות בקהילה שלהם, לזהות יהודית, לקשר למדינת ישראל ולקהילות העולם.

סדרת המפגשים כוללת:

מפגש ראשון: יצחק רבין – היכרות עם הדמות ופועלה

מפגש שני: מנהיגות ואחריות – היכן וכיצד הן באות לידי ביטוי בתוכנו ובסביבה בה אנו חיים.

מפגש שלישי: ציונות ותקווה – אז והיום. בכל נושא שתי הצעות :

הצעה לקהל צעיר Teens+ Young Adults

והצעה לקהל בוגר Adults – community

כל מפגש בנוי מבסיס פעילות משותף. בכל חלק של שיח ודיון ישנו מגוון רחב של שאלות. אתם מוזמנים להרחיב ולבחור את השאלות בהתאם לגילאי המשתתפים ולאופי הקהילה והקבוצה שבתוכה. ניתן למצוא גם תוספות והעמקות עבור קהל יעד בוגר ו/או מנוסה יותר. במידה ואין אפשרות להעביר את סדרת המפגשים המלאה, אתם מוזמנים לבנות מערך מחלקי המפגשים השונים כך שיתאים בצורה המיטבית עבורכם.

צוות החלוצ – המדרשה באורנים

תוכן עניינים

פרק

עמוד

8	יצחק רבין - תחנות בחייו, ומקורות להרחבה
8	מפגש ראשון לקהל צעיר - יצחק רבין- היכרות עם הדמות ופועלה
12	מפגש ראשון לקהל בוגר- יצחק רבין- היכרות עם הדמות ופועלה
17	מפגש שני לקהל צעיר - מנהיגות ואחריות
24	מפגש שני לקהל מבוגר - מנהיגות ואחריות
29	מפגש שלישי לקהל צעיר ציונות ותקווה - אז והיום
35	מפגש שלישי לקהל מבוגר - ציונות ותקווה - אז והיום
41	מקורות להרחבה - ציונות
43	תמורות בחברה הישראלית וסיכום הסדרה
45	מקורות להרחבה- כללי
46	נספח 1 תרמיל - עבור מפגש 2
47	נספח 2 פאי הזהות הציונית שלי - עבור

תקציר קורות חיים

כיהן כראש ממשלת ישראל במשך שתי קדנציות, בין השנים 1974-1977, 1992-1995. יצחק רבין נרצח במוצאי שבת, י"ב בחשוון תשנ"ו 4.11.1995, בסיומה של עצרת המונים שנשאה את הכותרת "כן לשלום, לא לאלימות". ראש הממשלה נורה בגבו על ידי יגאל עמיר, יהודי-ישראלי שהתנגד למהלכים המדיניים שאותם שאף רבין לקדם. הרוצח ביקש לעצור מהלכים אלה.

בתקופה שקדמה לרצח הוביל יצחק רבין מהלכים שכללו שיחות ישירות עם אש"ף: "הארגון לשחרור פלשתיין" - ארגון גג אשר איגד כמה תנועות לאומיות פלשתינאיות. הוקם בשנות השישים ומטרות הארגון עד סוף שנות השמונים היו מאבק מזויין בישראל. אשף קיבל תמיכה בארצות ערב בעיקר למשל תוניס ולוב והתמקם בהתחלה בירדן ולאחר מכן בלבנון. במידה מסוימת מלחמת לבנון ב 1982 החלה בעקבות פעולות טרור שאשף הוביל. יצחק רבין כראש ממשלה הצהיר כי "שלום עושים עם אויבים" ולכן בחר להוביל מהלך זה באמצעות תהליך שנקרא הסכמי אוסלו ולהם מספר שלבים. יצחק רבין זכה בפרס נובל לשלום על חלקו בתהליך אוסלו יחד עם שמעון פרס (לימים נשיא מדינת ישראל וממובילי הסכמי אוסלו) ועם יאסר ערפאת יו"ר אש"ף.

לצד תומכיו הרבים שהאמינו בדרכו, הופנתה כלפיו ביקורת רבה. בישראל, ההתנגדות להסכמי אוסלו לוותה בהסתה בוטה נגד ראש הממשלה. בהפגנות של המתנגדים נשמעו קריאות כגון - "רבין רוצח" "מוות לרבין" ושימוש בסיסמאות שנלקחו מתקופות של מרד ומלחמות בהיסטוריה של העם היהודי - כמו "בדם ואש את רבין נגרש". רבים טוענים שהסתה זו היא שאפשרה, ואף נתנה לגיטימציה לרצח. בעקבות הרצח חוקק בישראל סעיף בחוק העונשין, האוסר על הסתה.

האירוע הקשה והמכונן הזה, והמהלכים שהובילו לכך, לצערנו עוד לא נעלמו מהעולם בכלל ומישראל בפרט. אירועים אלו ודומים להם מדגישים את הצורך המתמיד שלנו כמחנכים וכמובילי קהילה, לעסוק בשיח על חילוקי דעות, דמוקרטיה, קיום משותף, מנהיגות, אחריות, קשר לישראל, שייכות לקהילה יהודית בעולם ועוד.

- בעמודים הבאים, תוכלו לקרוא על תחנות חייו של יצחק רבין בקצרה - וכן למצוא בהמשך קישורים לסרטים ומאמרים להרחבה

יצחק רבין תחנות בחייו

ילדות

יצחק רבין נולד בירושלים בשנת תרפ"ב (1922). הוריו, רוזה ונחמיה רבין, היו מחלוצי העלייה השלישית (עליה לארץ ישראל טרם הקמת מדינת ישראל). האב, נחמיה רוביצוב, נולד בשנת 1886 בסמירנא, שבאוקראינה ומשם הוא היגר לארצות הברית בתחילת המאה העשרים. בשנת 1917 עלה לארץ ישראל עם מתנדבי הגדוד העברי שלחמו לשחרור ארץ ישראל מידי התורכים, נחוש בדעתו להתיישב בארץ.

אמו של יצחק רבין, רוזה, נולדה למשפחת כהן במוהילב שברוסיה הלבנה. אביה היה רב והתנגד לציונות, אך רוזה ביקשה ללמוד לימודים כלליים ולמדה בנעוריה בגימנסיה הנוצרית לבנות בהומל. בשנת 1919 עלתה לארץ ישראל בספינה "רוסלן", הנחשבת למבשרת העלייה השלישית. תחילה התיישבה בכינרת ולאחר מכן עקרה לירושלים. כאן הכירה את נחמיה רבין, ובשנת 1921 נישאו. כשהיה יצחק רבין כבן שנה, עברה משפחתו לגור בחיפה ולאחר מכן בתל-אביב. רחל, אחותו, נולדה בשנת 1925. הוריו של יצחק רבין עסקו כל ימיהם בפעילות ציבורית התנדבותית, ובבית המשפחה שררה אווירה של מחויבות לענייני הכלל.

אמו של יצחק רבין הייתה פעילה בארגון ה"הגנה" וחברה במועצת העיר תל-אביב מטעם מפא"י. היא נפטרה ממחלה כשיצחק רבין היה בן חמש עשרה. על האווירה בבית המשפחה כתב יצחק רבין: "בבית שררה תחושה של בית עובד... הבית לא היה דתי, אלא בעל תפיסה חילונית, אך רווי גאווה ביהדות... תמיד רווחה בבית תחושת השליחות... העבודה היא ערך בזכות עצמו" (פנקס שירות, א, עמ' 15). בילדותו למד יצחק שמונה שנים ב"בית החינוך לילדי עובדים" בתל-אביב, שנוסד בשנת 1924 על ידי הסתדרות העובדים בארץ ישראל, וביקש לטעת בנוער העירוני את אהבת האדמה ולגדל דור של חקלאים. הילדים חונכו לערכים של אחריות, שותפות, מעורבות ואכפתיות בנושאים חברתיים.

על בית החינוך כתב רבין:

"הבית השני שלי היה, דומני, בית-החינוך. בעיקר השפיעה עלי דמותו של אותו מורה ומחנך, שלימד אותי מכיתה ד' ועד כיתה ז', הלוא הוא אליעזר שמאלי, שהצליח להטביע בי את התחושה לנוף הארץ, לטבע, לחיי חקלאות ולחיי חברה. וזאת עשה, כמחנך טוב, לא בדיבורים ובהרצאות אלא באמצעות טיולים, ביצירת חוויות בלתי אמצעיות, ובסיפורים... בדרך של המחשה, של מתן דוגמה והצבעה על דמויות חיות, על מעשים, וכך נטע בנו אהבה לטבע ולנוף הארץ... היום אני סבור, כי באותן שנות ילדות, שלא היו נוחות, אבל היו יפות מאוד, גיבשתי בתוכי את הרגשת האחריות לתפקיד, את אהבת הנוף והארץ, ואת תחושת החברות" (בית אבי, עמ' 39).

לאחר סיום לימודיו בבית החינוך, ולאחר שלמד שנתיים בבית הספר המחוזי בקיבוץ "גבעת השלושה", החל יצחק רבין את לימודיו בבית הספר החקלאי "כדורי". בבית הספר "כדורי" התחנכו רבים מבני היישוב, שלימים היו למפקדי צה"ל ולראשי המדינה. ערכים של כבוד ושל אמון ואמת היו דגלו של המוסד.

- כך כתב יצחק רבין על תקופת לימודיו ב"כדורי":

"היה זה אתגר להסתגל לאורח החיים של הפנימיה ב'כדורי'. גרנו באולם גדול, 20 תלמידים... האווירה היתה טובה. הפרטיות - מקופחת. נורמות של כבוד עצמי היו מקובלות על הכל. העתקה בבחינות היתה מחוץ לנורמה. המורה היה יוצא מן הכיתה בשעת הבחינה. על אָמון השבנו באָמון. על יחס של כבוד - בכבוד... נדרשנו למאמץ מירבי, אך היתה לנו הרגשה של חירות מפני שניהול העניינים הפנימיים היה מופקד בידי ועד התלמידים. השתדלנו להביק מעצמנו את הטוב ביותר." (פנקס שירות, א, עמ' 17)

שירות צבאי

בהיותו בן 18 שנה (שנת 1941) הצטרף יצחק רבין לשורות הפלמ"ח. ב"שבת השחורה" (29 ביוני 1946) נעצר על ידי הבריטים ונשלח למחנה מעצר, וממנו שוחרר כעבור חמישה חודשים. בשנת 1947, לאחר שש שנות שירות בפלמ"ח, ביקש יצחק רבין להשתחרר משירות כדי לנסוע ללמוד הנדסת מים באוניברסיטת ברקלי בקליפורניה, וכך להגשים חלום ישן, אך מטה הפלמ"ח דחה את בקשתו. יגאל אלון, שהיה מפקד הפלמ"ח, שיכנע אותו לוותר על התוכנית ומינה אותו למפקד הגדוד השני של החטיבה המגויסת בפלמ"ח בשלהי 1946. מלחמת העצמאות עמדה בפתח. ערב המלחמה פיקד רבין על הגדוד השני של הפלמ"ח שהוצב בנגב.

בזכות הניסיון הרב שצבר התמנה רבין למפקד חטיבת הראל והשתתף בקרבות העזים על הדרך לירושלים ובתוך העיר. במהלך המלחמה נשא רבין את לאה שלוסברג לאשה. בהמשך המלחמה פעל כקצין המבצעים של חזית המרכז, ולאחר מכן כקצין המבצעים של חזית הדרום. בתום המלחמה השתתף בשיחות רודוס, שדנו בהסכמי שביתת הנשק בין ישראל למצרים.

בשנים 1956-1959 שירת כאלוף פיקוד צפון, ובשנים 1959-1963 כיהן כראש אג"ם ובהמשך היה סגן הרמטכ"ל. לשיא הקריירה הצבאית הגיע יצחק רבין עם מינויו לרמטכ"ל השביעי של מדינת ישראל. הוא היה הרמטכ"ל אשר פיקד על צה"ל בניצחונו הגדול במלחמת ששת הימים בה נכבשו: עזה, יהודה ושומרון, הכותל ומזרח ירושלים, רמת הגולן וחצי האי סיני.

בסוף שנת 1967, לאחר 26 שנות שירות, שבע שנים ב"הגנה" במסגרת הפלמ"ח ותשע עשרה שנים בצה"ל, יצחק רבין פשט את המדים ופנה לפעילות ציבורית ופוליטית.

פעילות ציבורית

עם פרישתו מצה"ל מונה, בפברואר 1968, לשגריר ישראל בארצות הברית. בתפקיד זה כיהן חמש שנים. לאחר שובו מוויינגטון בשנת 1973, הצטרף למפלגת העבודה.

ראש ממשלה

כהונה ראשונה

בינואר 1974 נבחר רבין לכנסת והתמנה לשר העבודה.

ביוני 1974, בעקבות התפטרותה של ראש הממשלה, גולדה מאיר, התמנה לראש הממשלה. שלוש שנים כיהן רבין כראש ממשלה. היו אלה שנים קשות למדינה מבית ומחוץ. בחזית המדינית נערך בתחילת כהונתו של רבין המשא ומתן עם מצרים וסוריה על הסכמי הביניים שבעקבות מלחמת יום הכיפורים.

שר הביטחון

בשנים 1977-1984 היה חבר כנסת ובשנים 1984-1988 כיהן כשר הביטחון. בתפקיד זה צמצם את נוכחת צה"ל בלבנון והגבילה לדרום הלבנון. בסוף 1987 האינתפדה הראשונה פרצה (התקוממות אזרחית של פלשתינאים תושבי עזה ויהודה ושומרון). האינתפדה פרצה במהלך ביקורו בארצות הברית.

בתחילתה רבין לא הכיר בחשיבותה, ולא הפסיק את ביקורו כאשר התבררה לו עוצמת האירועים, ניסה רבין לדכא את האינתיפאדה בכוח. בשנת 1988 הוקמה ממשלת האחדות השנייה בראשותו של יצחק שמיר, ורבין המשיך לכהן בה כשר הביטחון עד לפירוקה בשנת 1990.

ראש ממשלה

כהונה שנייה

בשנת 1992, בעקבות ניצחון מפלגת העבודה בבחירות לכנסת השלוש עשרה, נבחר יצחק רבין שוב לראשות הממשלה, והוביל את המהלך של חתימת "הסכמי אוסלו" עם הפלשתינאים. על צעד זה זכה בפרס נובל לשלום יחד עם שמעון פרס ויאסר ערפאת. "פנינו היום אל הסיכויים הטובים, אל ימים ללא דאגה ולילות ללא חרדה, אל כלכלה צומחת וחברה שאינה יודעת מחסור. אם וכאשר יגיע לכאן השלום, שאנו כה רוצים בו, ישתנו חיינו מן הקצה אל הקצה. לא נחיה עוד רק על חרבנו", הכריז עם חתימת ההסכם בכנסת, אך גם ציין בדבריו שהוא מודע לסיכונים שההסכם מכיל בחובו. ב-26 באוקטובר 1994 חתם רבין על הסכם השלום בין ישראל לירדן.

רבין ויחסו ליהדות העולם

כפי שתאר זאת יצחק בוז'י הרצוג (ציטוט מלא ניתן למצוא בחלק השני של הפעילות הראשונה): "יצחק רבין ז"ל ראה חשיבות עצומה בקשר שבין מדינת ישראל לבין העם היהודי בתפוצות, שבו ראה את בעל הברית האמין והנאמן ביותר. בעיניו, ישראל כמדינה יהודית אשר תהיה מנותקת מהקהילות היהודיות בחו"ל לא תמלא את ייעודה בעיני רבין, המפתח לשימור הקהילות היהודיות היה התמקדות בנוער ובהידוק הקשר בינו למסורת היהודית ולישראל". "...הוא הבין שכדי לבצע את התוחלת האמיתית לשמה הוקמה מדינת ישראל, חייבים להגדיל את המעגל ולרקום יחד סיפור משותף"

רצח יצחק רבין

ב-4 בנובמבר 1995, בשעה 21:40, בתום עצרת תמיכה בהסכמי השלום בכיכר מלכי ישראל בתל אביב, בעת שצעד לעבר דלת מכוניתו הפתוחה, נורו שלוש יריות לעברו של יצחק רבין, שלא לבש אפוד מגן. הוא הובל במהירות לבית החולים איכילוב, ושם מת כעבור 40 דקות מפצעיו.

קישורים להרחבה נוספת

מאמרים, סרטונים ומידע נוסף להרחבה על יצחק רבין:

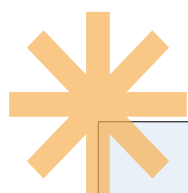
- מסע בדרך רבין - עם כתוביות באנגלית:
<https://www.youtube.com/watch?v=t5OPijp0MnM>
- מסע בדרך רבין - עם כתוביות בספרדית:
<https://www.youtube.com/watch?v=szJz8Rtl31I>
- מסע בדרך רבין - עם כתוביות ברוסית:
<https://www.youtube.com/watch?v=z1wtKg4fZV0>
- Milestones: The life and times of Prime Minister Yitzhak Rabin 1922-1995
<https://www.youtube.com/watch?v=w9PGIOWDt1o>
- מאמר על חייו של רבין - דרך שירים שנכתבו על פועלו:
<https://e.walla.co.il/item/3395678>
- מאמר באנגלית:
<https://en.idi.org.il/articles/3917>
- חומרים באנגלית על יצחק רבין:
https://pop.education.gov.il/tchumey_daat/english/chativat-beynayim/study_topics/rabin-remembrance-day
- A biography of Yitzhak Rabin with English subtitles
<https://www.youtube.com/watch?v=cnJG76K1aUk>

יצחק רבין היכרות עם הדמות ופועלה

מפגש ראשון לקהל צעיר

מטרות המפגש

- היכרות כללית עם דמותו של יצחק רבין
- זיהוי ערכים מתוך פעולותיו ובחינה של ערכים אלו בזהות האישית של המשתתפים
- העלאת תחושת השייכות לקבוצה, לקהילה, לישראל, לעם.

זמנים	תוכן	ציוד נדרש
00:00-00:05	פתיחה - שמש אסוציאציות	לוח, טוש מחיק
00:05-00:20	הנחייה וצפייה בסרטון	עטים, דפים, מקרן, מסך, מחשב, סאונד
00:20-00:40	שיתוף תחושות ודיון	
00:40-00:50	תרמיל הערכים שלי שיתוף בזוגות	דף "תרמיל" (נספח 1), עטים, רשימת ערכים מוקרנת או מודפסת
00:50-01:00	דיון במליאה הערכים שלנו ושל יצחק רבין	(דוגמא לדף תרמיל בנספח 1) הקרנה של דבריו של יצחק רבין
01:00-01:20	כרזה ליום השנה. פעילות יצירה בקבוצות	מצגת של פוסטרים ליום השנה של יצחק רבין מתוך האתר של מרכז רבין. בריסטולים, טושים וחומרי יצירה לעיצוב כרזה.
01:20-01:30	סיכום	אפליקציית "ענן מילים", שקופית ציטוט על יצחק רבין

פתיחה

שמש אסוציאציות למילה "שלום": כותבים את המילה על הלוח והמשתתפים מוזמנים להגיד במילה או שתיים מה המילה הראשונה שעולה להם בראש כשהם שומעים את המילה שלום.
*הכוונה כמובן למילה Peace - Shalom, אלא אם מישהו דובר עברית והמילה מזכירה לו גם את משמעויות כמו "היי" או "שמו של סבא שלי".

סיכום החלק

כמו שאפשר לראות המילה הזו היא מילה ש"טעונה" בהרבה משמעויות, רגשות, זכרונות ומחשבות. בישראל, אחד המנהיגים הכי מרכזיים שהיו מזוהים עם המושג "שלום" הוא יצחק רבין ז"ל. רבין דיבר והשתמש במונח הזה בכל עשייה שלו, והוא לצערנו גם שילם בחייו על החתירה הבלתי פוסקת שלו לשלום.

חלק א: רבין ופועלו

שאלה: מה ידוע לכם על יצחק רבין?

אנחנו נצפה עכשיו בסרטון שמתאר את חייו ופועלו של יצחק רבין. אורך הסרט כארבע דקות (בהתאם למה שתבחרו). במידה ובחרתם באפשרויות ב', ג' חשוב לציין: חלקו של הסרט בשחור לבן וחלקו צבעוני... זכרו שהסרט ישן יותר, איטי יותר, ולא מותאם לסרטונים שאנחנו רואים היום ברשתות החברתיות.

אנחנו נבצע עכשיו "צפייה פעילה" – כלומר, נבקש מכם עכשיו, תוך כדי הצפייה, לכתוב לעצמכם על הדף שלכם רגעים ופרטים "שמפעילים" אתכם. רגע מרגש / מרגיז / מזכיר לכם משהו / גורם לכם להבין משהו / מפחיד / מעורר הזדהות או אולי ריחוק.

אפשרות א': עד דקה 3:38 (אחריה מסבירים על מוזיאון רבין)

<https://www.youtube.com/watch?v=q6ZwLLNdD4>

אפשרות ב':

<https://www.youtube.com/watch?v=VcLbAX2-mt0>

אפשרות ג':

<https://www.youtube.com/watch?v=cnJG76K1aUk>

שיתוף תחושות

בחלק הזה כדאי לבחור שאלות שמתאימות לאופי הקבוצה ולגיל שלה. ייתכן ותתפתח שיחה על שאלה אחת בלבד וייתכן ותצטרכו להוסיף עוד שאלות כדי לקדם את השיח.

כדאי לשים לב שהדיון יחבר בין האיש וערכיו לבין המשתתפים בקבוצה – כאן, עכשיו, היום.

- מי יכול לשתף בתחושה שהיתה לו באחד הרגעים או בסרט כולו? האם התחברתם למשהו?
- משהו אחר ש"הפעיל" אתכם?
- מה אתם יכולים להגיד על רבין כאיש ציבור?
- האם אפשר לראות בסרט מה הוביל אותו? מה הערכים שעל פיהם פעל?
- האם יכולתם לראות חלקים ישנים שאולי קצת חוזרים על עצמם בימינו?
- מה זה גורם לכם להרגיש?
- למה והאם לדעתכם חשוב להכיר את רבין ואת פועלו כמי שחי פה, בקהילה יהודית מחוץ למדינת ישראל?

חלק ב: מן הערכים שלאורם גדל יצחק רבין, אל הערכים שלנו כאינדיבידואלים.

תרמיל הערכים שלי (ראו נספח מס' 1)

אנחנו מזמינים אתכם להעמקה אישית ושיח על הערכים האישיים שלאורם גדלתם. יחד נחקור את נקודות הדמיון והשוני ביניכם.

כל משתתף מקבל דף ועליו מודפס תרמיל (דוגמא לאיור של תרמיל בנספח).

שלב 1: על כל משתתף למלא את התרמיל שלו ב - 6 הערכים הכי חשובים לדעתו מתוך "רשימת הציוד" המוקרנת על המסך. הם יכולים כמובן להוסיף ערך שחשוב להם במידה והוא לא נמצא ברשימה.

שלב 2: המשתתפים מוזמנים להסתובב ולנסות למצוא חברים בקבוצה שכתבו ערך אחד או יותר שזהים לשלהם. לאחר שמצאו (או לא) - יתחלקו לזוגות וישתפו זה את זה בערכים שבחרו וכיצד הם מתבטאים בחיים שלהם.

"רשימת הציוד": אחריות, אמונה, אנושיות, חופש, דוגמא אישית, הגינות, השגיות, הקשבה, התמדה, חברות, יופי, ייחודיות, כבוד, מחויבות, מצוינות, משפחתיות, נתינה, נאמנות, ניקיון, סובלנות, סבלנות, מעורבות חברתית, שוויון, פלורליזם, צדק, שאפתנות, אופטימיות, הכלה, צניעות, פטריטיות, ציונות, התנדבות, יושר, עזרה לזולת, משמעת עצמית, יעילות, כנות.

אופציה ויזואלית מומלצת לקראת הסיכום: שימוש ב - Word Cloud על מנת להקרין את כל הערכים על המסך ולראות אילו ערכים נבחרו יותר מאחרים (התוכנה מגדילה את הערכים לפי כמות השימוש בהם ומתקבלת תמונה של כל הבחירות שלהם)

סיכום במליאה

- מהו הערך שחזר על עצמו הכי הרבה בקבוצה?
- כיצד הוא בא לידי ביטוי אצל מי שדיברת איתו? האם זה זהה אצלך או שונה?
- מהם הערכים המשותפים שלנו?
- אילו מהערכים קיבלנו לדעתכם מהבית ומה קיבלנו/ ספגנו מהקהילה הזו או מהקהילה בה צמחנו?
- האם אתם יכולים לראות שינוי בערכים שלכם עם השנים? ערך אחד שקיבל פחות ביטוי וערך אחר שהתרחב ותפס יותר מקום בחייכם?
- באיזה אופן בקהילה בה אתם חיים נשמרים הערכים החשובים לכם?
- האם אתם רואים קשר כלשהו בין הערכים שלכם האישיים לבין ערכי השלום והדמוקרטיה לפיהם פעל יצחק רבין?
- האם יש קשר / חוט כלשהו מדמותו של רבין אליכם היום, כאן ועכשיו?
- האם לדעתכם הערכים האלו משתנים בהתאם למדינה / קהילה / דת - בה אתם גרים?

כרזה ליום השנה - פעילות יצירה בקבוצות

לאחר הרצח הוקם בישראל מרכז להנצחת יצחק רבין ומורשתו.
בכל שנה מוציא המרכז כרזה המתארת את התפיסה החברתית והחינוכית לאותה השנה.

בואו נצפה בכמה כרזות מתוך האתר :

<https://www.rabincenter.org.il/%d7%97%d7%99%d7%a0%d7%95%d7%9a/d7%9b%d7%a8%d7%96%d7%95%d7%aa>

שימושימו לב - כי כל כרזה מציגה רעיון חברתי, וממש ניתן לדרוש את הכרזה.

לאחר שצפינו במספר כרזות - נבקש מהמשתתפים בקבוצות קטנות לחשוב איזו כרזה היו מציעים לשנת ה-30 ליצחק רבין ולאחר מכן נציג במליאה ונברר מה עומד מאחורי כל הצעה.

לסיים

אנחנו רוצים לסיים במילותיו של נשיא המדינה של היום - מר יצחק בוז'י הרצוג - כפי שתאר את יחסו של יצחק רבין אליכם - אל יהדות העולם, כמעין צוואה, בקשה, ברכה "על זמנית" ממנו אליכם.

"יצחק רבין ז"ל ראה חשיבות עצומה בקשר שבין מדינת ישראל לבין העם היהודי בתפוצות, שבו ראה את בעל הברית האמין והנאמן ביותר. בעיניו, ישראל כמדינה יהודית אשר תהיה מנותקת מהקהילות היהודיות בחו"ל לא תמלא את ייעודה. בעיני רבין, המפתח לשימור הקהילות היהודיות היה התמקדות בנוער ובהידוק הקשר בינו למסורת היהודית ולישראל. הוא העניק רוח גבית משמעותית לפרויקט נעל"ה (תכנית שיועדה בעיקר לעולי ברה"מ לשעבר שעלו לבדם ללא הורים לישראל וכיום פתוחה לכל יהודי העולם)* והניח יסודות שהובילו לפרויקטים ציוניים כמו "תגלית" ו-"מסע". הוא הבין שכדי לבצע את התוחלת האמיתית לשמה הוקמה מדינת ישראל, חייבים להגדיל את המעגל ולרקום יחד סיפור משותף"

(נכתב על ידי בוז'י הרצוג ביום הזיכרון לרבין ב 2020)

שאלת סיכום

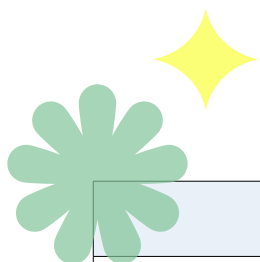
מה למדתם מהמפגש,
ואיך אתם מרגישים עם צוואה רוחנית זו?

יצחק רבין היכרות עם הדמות ופועלה

מפגש ראשון לקהל צעיר

מטרות המפגש

- היכרות כללית עם דמותו של יצחק רבין
- זיהוי ערכים מתוך פעולותיו ובחינה של ערכים אלו בזהות האישית של המשתתפים
- העלאת תחושת השייכות לקבוצה, לקהילה, לישראל, לעם.

זמנים	תוכן	ציוד נדרש
00:00-00:05	פתיחה - שמש אסוציאציות	לוח, טוש מחיק
00:05-00:20	הנחייה וצפייה בסרטון	עטים, דפים, מקרן, מסך, מחשב, סאונד
00:20-00:40	שיתוף תחושות ודיון	
00:40-00:50	הערכים שלי	עטים, רשימת ערכים מוקרנת או מודפסת
0:40-1:00	חלוקה לזוגות דיון בערכים אישיים	
01:20-01:30	אסיף במליאה והעמקה ודיון על מורשתו של רבין וערכיו	הקרנה של טקסט על הלוח שקופית ציטוט של רבין או חלוקה של הטקסט

פתיחה

שמש אסוציאציות למילה "שלום": כותבים את המילה על הלוח והמשתתפים מוזמנים להגיד במילה או שתיים מה המילה הראשונה שעולה להם בראש כשהם שומעים את המילה שלום.

* הכוונה כמובן למילה Peace - Shalom, אלא אם מישהו דובר עברית והמילה מזכירה לו גם את משמעויות כמו "היי" או "שמו של סבא שלי".

סיכום החלק

כמו שאפשר לראות המילה הזו היא מילה ש"טעונה" בהרבה משמעויות, רגשות, זכרונות ומחשבות. בישראל, אחד המנהיגים הכי מרכזיים שהיו מזוהים עם המושג "שלום" הוא יצחק רבין ז"ל. רבין דיבר והשתמש במונח הזה בכל עשייה שלו, והוא לצערנו גם שילם בחייו על החתירה הבלתי פוסקת שלו לשלום.

חלק א: רבין ופועלו

שאלות לבחירה (תלוי בגיל הקהילה ובחיבור שלה לנושא)

- מה ידוע לכם על יצחק רבין?
- מה אתם זוכרים מיצחק רבין?
- האם אתם זוכרים קשר של הקהילה ליצחק רבין או לדברים שעשה?

כדי להזכר כולנו נצפה עכשיו בסרטון שמתאר את חייו ופועלו של יצחק רבין. אורך הסרט כחמש דקות (בהתאם למה שתבחרו). במידה ובחרתם באפשרויות ב', ג' חשוב לציין: חלקו של הסרט בשחור לבן וחלקו צבעוני... זכרו שהסרט ישן יותר, איטי יותר, ולא מותאם לסרטונים שאנחנו רואים היום ברשתות החברתיות.

אנחנו נבצע עכשיו "צפייה פעילה" – כלומר, נבקש מכם עכשיו, תוך כדי הצפייה, לכתוב לעצמכם על הדף שלכם רגעים ופרטים "שמפעילים" אתכם. רגע מרגש/ מרגיז/ מזכיר לכם משהו/ גורם לכם להבין משהו/ מפחיד/ מעורר הזדהות או אולי ריחוק.

אפשרות א': עד דקה 3:38 (אחריה מסבירים על מוזיאון רבין)

<https://www.youtube.com/watch?v=q6ZwLLNdD4>

אפשרות ב':

<https://www.youtube.com/watch?v=VcLbAX2-mt0>

אפשרות ג':

<https://www.youtube.com/watch?v=cnJG76K1aUk>

שיתוף תחושות

בחלק הזה כדאי לבחור שאלות שמתאימות לאופי הקבוצה ולגיל שלה. ייתכן ותתפתח שיחה על שאלה אחת בלבד וייתכן ותצטרכו להוסיף עוד שאלות כדי לקדם את השיח.

כדאי לשים לב שהדיון יחבר בין האיש וערכיו לבין המשתתפים בקבוצה – כאן, עכשיו, היום.

- מי יכול לשתף בתחושה שהיתה לו באחד הרגעים או בסרט כולו?
- האם הסרט הזכיר להם משהו?
- משהו אחר ש"הפעיל" אתכם?
- מה אתם יכולים להגיד על רבין כאיש ציבור?
- האם אפשר לראות בסרט מה הוביל אותו? מה הערכים שעל פיהם פעל?
- האם יכולתם לראות חלקים ישנים שאולי קצת חוזרים על עצמם בימינו?
- למה והאם לדעתכם חשוב להכיר את רבין ואת פועלו כמי שחי בה, בקהילה יהודית מחוץ למדינת ישראל?

חלק ב': מן הערכים שלאורם גדל יצחק רבין, אל הערכים שלנו כאינדיבידואלים.

אפשרות א'

נחלק למשתתפים פתקים קטנים (פתקי ממו) כל משתתף יכתוב את ששת הערכים החשובים לו שלאורם הוא התחנך או מחנך את ילדיו.

אפשרות ב'

לחלק למשתתפים דף ובו רשימת ערכים. כל משתתף יסמן לעצמו את ששת הערכים החשובים לו. אחריות, אמונה, אנושיות, חופש, דוגמא אישית, הגינות, השגיות, הקשבה, התמדה, חברות, יופי, ייחודיות, כבוד, מחויבות, מצויינות, משפחתיות, נתינה, נאמנות, ניקיון, סובלנות, סבלנות, מעורבות חברתית, שוויון, פלורליזם, צדק, שאפתנות, אופטימיות, הכלה, צניעות, פטריוטיות, ציונות, התנדבות, יושר, עזרה לזולת, משמעת עצמית, יעילות, כנות.

חברותות – חלוקה לזוגות

- שתפו אחד את השני ברשימת הציוד שלכם.
- שוחחו על משמעות הערכים עבורכם, על נקודות הדמיון והשוני.
- נסו לבדוק אם יש שישה ערכים שאתם מסכימים עליהם בזוגות או בקבוצה.

אסיף במליאה

סיכום במליאה:

- מהו לדעתכם הערך שחזר על עצמו הכי הרבה בקבוצה?
- מהם הערכים המשותפים שלנו?
- האם אתם יכולים לראות שינוי בערכים שלכם עם השנים? ערך אחד שקיבל פחות ביטוי וערך אחר שהתרחב ותפס יותר מקום בחייכם?
- באיזה אופן בקהילה בה אתם חיים נשמרים הערכים החשובים לכם?

חיבור של הערכים האישיים קבוצתיים ויצחק רבין

נקרין או נחלק מודפס את הטקסט שכתב יצחק רבין על ילדותו והקראה שלו - חיבור בין הערכים שלנו כבני אדם להיותנו חלק מקהילה, חברה, קבוצה, עם.

"אני חושב שמה שקיבלתי בבית מעל הכל היא הנכונות לעשות מה שצריך, ללא הרבה שאלות. ללא חיפוש התכלית האישית, אלא מתוך הזדהות אישית עם העניין. זה נשמע בומבסטי, אבל אני חושב שזו האמת שחייתי איתה, שראיתי אותה לפני, שהיה לה ביטוי בחיי היום יום בבית, והיא אחד הדברים העיקריים שעשו אותי מה שאני. הדבר השני שלמדתי בבית הוא, דומני, שדברים גדולים לא נעשים על ידי אדם אחד, הם חייבים להיות פועל יוצא של עבודת אנשים רבים, של מאמץ משותף, של הצורך להביא קבוצה גדולה, לנכונות משותפת, למכונה משותפת. דבר זה, אני חושב, קבע גם את דרך עבודתי. והדבר השלישי הוא... שאפשר תמיד להשתדל לעבד את השיקול האישי לעניין הכללי, לא להתבלבל ולא לשכוח שיש עניין שהוא יותר גדול ממך".

יצחק רבין, בית אבי, עמ' 5

- מה הטקסט הזה מוסיף לנו על רבין?
- למה לדעתכם התכוון באומרו שיש דברים שגדולים ממך?
- האם יש דברים "גדולים מכך" שגם אתם פועלים למענם? מה למשל? (באם יש קושי לענות ניתן להציף דברים כגון התנדבות במקומות שונים, עשייה אקטיבית למען הקבוצה/ כיתה/ קהילה...)
- מה מאתגר במחויבות כזאת? מה ניתן לקבל ממנה? (תחושת סיפוק ומשמעות, שייכות)
- מה אנחנו יכולים להסיק מהכתוב על אישיותו של רבין בהתאם לאופן שבו חונך?
- האם הטקסט מבהיר לנו מה הניע אותו להציב את צרכי המדינה והחברה על פני חייו האישיים?
- אילו ערכים אנחנו מזהים ברבין לאחר הצפייה בסרטון וקריאת הטקסט? (אהבת המולדת, הובלה, אנושיות, מחויבות, עבודת צוות, צייתנות, ראיית הכלל, ענווה וכד')
- האם אתם רואים קשר כלשהו בין הערכים שלכם האישיים לבין ערכי השלום והדמוקרטיה לפיהם פעל יצחק רבין?
- האם יש קשר / חוט כלשהו מדמותו של רבין אליכם היום, כאן ועכשיו?
- האם לדעתכם הערכים האלו משתנים בהתאם למדינה / קהילה / דת - בה אתם גרים?

לסיום

נשיא המדינה - **יצחק בוז'י הרצוג** -
תאר את יחסו של יצחק רבין אליכם,
אל יהדות העולם, כמעין צוואה, בקשה,
ברכה "על זמנית" ממנו אליכם.

"אהבתי את יצחק מאד. רבין התחבר חיבור עמוק ליהודי העולם. שנות שירותו בארצות
הברית פתחו בפניו ובפני רעייתו לאה ז"ל צוהר לעולם המגוון והמאתגר, לעוצמתם
ולהצלחתם. הוא שמר על יחסים אמיצים מאד עם ההנהגה היהודית בכל מקום והתייחס
אליה בכבוד. ליוזייתי אותו למפגשים רבים עם אירגונים וקהילות מכל רחבי תבל.

יצחק רבין ז"ל ראה חשיבות עצומה בקשר שבין מדינת ישראל לבין העם היהודי בתפוצות, שבו ראה את בעל הברית
האמיץ והנאמן ביותר. בעיניו, ישראל כמדינה יהודית אשר תהיה מנותקת מהקהילות היהודיות בחו"ל לא תמלא
את ייעודה. הוא גם שאף להגביר כל העת את הזיקה בין התפוצות ובין הארץ, לשתף את הקהילות היהודיות בחו"ל
בחוויית המדינה, במחשבה על עתידה, בהתמודדות עם הבעיות הגורליות העתידות לעמוד בפניו של העם היהודי
שנים קדימה והייתה לו מחויבות עמוקה לעלייה ארצה.

בעיני רבין, המפתח לשימור הקהילות היהודיות היה התמקדות בנוער ובהידוק הקשר בינו למסורת היהודית
ולישראל.

הוא העניק רוח גבית משמעותית לפרוייקט נעל"ה (נתכנית שיועדה בעיקר לעולי ברה"מ לשעבר שעלו לבדם ללא
הורים לישראל וכיום פתוחה לכל יהודי העולם)* והניח יסודות שהובילו לפרוייקטים ציוניים כמו "תגלית" ומסע".
הוא הבין שכדי לבצע את התוחלת האמיתית לשמה הוקמה מדינת ישראל, חייבים להגדיל את המעגל ולרקום יחד
סיפור משותף"

(נכתב על ידי בוז'י הרצוג ביום הזיכרון לרבין ב-2020)

דיון במליאה

- מה דעתכם על צוואה זו?
- האם יש לצוואה זו ממשות במציאות של ימנו?
- מה ניתן לעשות היום?

יצחק רבין

מנהיגות ואחריות

מפגש שני לקהל צעיר

מטרות המפגש

- היכרות עם סוגי מנהיגות שונים
- העמקה במשמעותו של ערך המנהיגות
- חשיפה לכוחו של המנהיג האזרחי - יוזמות מנהיגותיות פרטיות שהתעוררו השנה בעקבות המלחמה
- עידוד נקיטת עמדה ולקיחת יוזמה

זמנים	תוכן	ציוד נדרש
00:00-00:15	פתיחה ומשחק "מנהיגים על הגב"	מדבקות, טושים
00:15-00:30	דיון - מנהיגים	
00:30-00:45	מכתבו של ניר - אחריות	מקרן, מסך, מחשב, סאונד
00:45-00:55	מקורות הכוח שלי	דפי כוחות לחלוקה, עטים
0:55-1:25	מנהיגות ואחריות אזרחית לאחר 7/10 (2 חלופות)	דפים לתצוגה, בריסטולים, טושים
01:25-01:30	סיכום	

פתיחה

במפגש הקודם דיברנו על יצחק רבין, על נקודות בחייו, על הערכים שהובילו אותו ובחנו את הערכים שנמצאים "בתרמיל" שלנו, שרכשנו בבית ובקהילות בהן גדלנו. במפגש הזה נבחן יחד שתי מילים שמשתמשים בהן הרבה - מנהיגות ואחריות ונבדוק כיצד הן באות לידי ביטוי אצלנו, בגיל שלנו, בחוגים בהם אנחנו מסתובבים ואולי קצת מעבר להם ואולי הרבה מעבר להם...

משחק פתיחה - מנהיגים "על הגב"

כל משתתף מקבל מדבקה מלבנית וטוש. חישובו רגע על מנהיג או מנהיגה שמעוררים בכם השראה. מישהו שאחרים בקבוצה גם מכירים. דמויות "גדולות", מוכרות, שהטביעו חותם. הם יכולים להיות מהזירה החברתית, פוליטית, מעולם הקולנוע, המוסיקה, סרטים מצויירים, מנהיגים עולמיים דגולים, אנשים צעירים, מבוגרים, חיים או שאינם בחיים.

כיתבו את שם המנהיג/ה על המדבקה שבידיכם, מבלי שאחרים יראו, והדביקו את המדבקה על גבו של מי שיושב מימינכם. כעת נשחק משחק קצר. כל אחד מכם צריך לנחש מיהו המנהיג שנמצא על גבו. עליכם להסתובב במרחב ולשאול שאלות של "כן ולא" על מנת לגלות מיהו המנהיג שעל גבכם. מי שמנחש מוזמן להעביר את המדבקה לחזית החולצה ולהמשיך לתת לאחרים רמזים לגבי המנהיגים שעל גביהם.

סיכום הסב

- האם יש דמויות שאתם מכירים ואינכם מסכימים שהן ראויות להקרא "מנהיגים"? מדוע?
- מה לדעתכם הופך מנהיג למנהיג טוב?
- מה גורם לנו לסמוך על מנהיג כזה או אחר?
- האם גם דמויות שאינן מכהנות באופן רשמי בתפקיד מנהיגותי יכולות להשפיע ולחולל שינוי בסביבתן?

מדוע בחר אותם.

המונח "מנהיגות" הוא מונח מאוד רחב ומגוון ורק באמצעות המנהיגים השונים שבחרתם כאן ניתן לראות שיש מנעד רחב של סוגי מנהיגות וכך גם הרבה אנשים שלא נבחרו להיות מנהיגים נהיו מנהיגים. עם המנהיגות מגיע גם מושג האחריות.

הנה מכתב שכתב נער בן 15 לאחר הירצחו של יצחק רבין: (להקרין על המסך)

ניר ויינר, בן 15, חולון-

אני ניר ויינר, המום, מזועזע ואבל על הרצחו של ראש הממשלה ושר הביטחון יצחק רבין ז"ל, וכמוני כל עם ישראל... ברגע ששמעתי את הודעתו של איתן הבר, באותו רגע חשך עולמי! הכל קרס! הלכה לנו המדינה! מעולם לא היה לי רגע קשה יותר. לא האמנתי אז, ועד לרגע זה אינני מעכל את הרצח המתועב של האדם האהוב... בימים האחרונים בכיתי כפי שלא בכיתי מעולם, והבכי לא נפסק...מה קרה לנו? לאן הגענו?"

"אני, שתמיד תמכתי בשלום, מאמין שכולנו האשם על הרצח הנורא. אנחנו, שראינו את הפגנות הימין ואת ההסתה, שראינו את הכתובת על הקיר, התנהגנו כסומים, עיוורים, חירשים ואילמים. לא עשינו דבר, שתקנו ועמדנו מהצד... ראינו ושתקנו..."

- למה לדעתכם הוא מתכוון ב "ראינו ושתקנו"? (במידה ואין ידע קודם, ניתן להראות את הסרטון הבא:)
ההסתה שהובילה לרצח יצחק רבין
- מה לדעתכם היה ניתן לעשות?
- האם אתם יכולים לחשוב על אירועים דומים שקרו לאחרונה ומזכירים את מה שניר כתב עליו?
- מה לדעתכם עומד לרשותנו היום, שלא היה בשנת 1995? (רשתות חברתיות)
- כיצד לדעתכם אפשר להשתמש ברשתות החברתיות כדי לחולל שינוי / להביע דיעה?
- מהו מעשה שנחשב "מנהיגותי"?
- עד כמה אתם מעורבים? עד כמה הייתם רוצים להיות מעורבים אם בכלל?
- מהי הסוגיה הנוכחית ביותר מבחינתכם כרגע שהייתם רוצים לחולל בה שינוי באמצעים שעומדים לרשותכם?

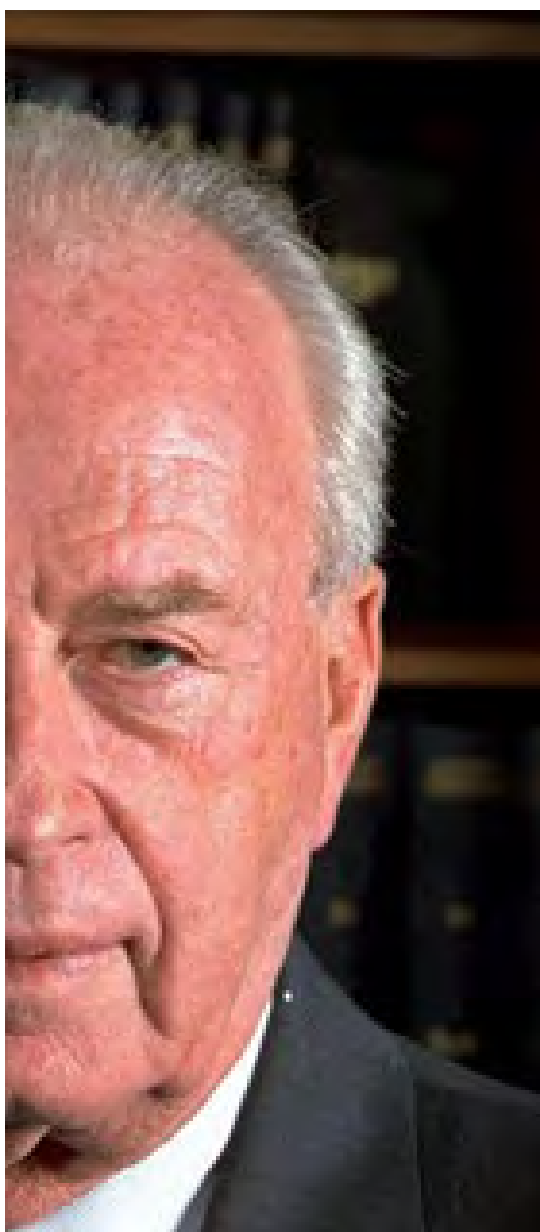
בחלק הבא נתוודע ליוזמות מנהיגותיות של אזרחים לאחר מתקפת ה-7 באוקטובר. אבל רגע לפני - זו הזדמנות שלנו כחברי קהילה / קבוצה פעילה - לקחת זמן לחשוב רגע מהם מקורות הכוח שלנו.

מקורות הכוח שלי - עבודה אישית

כעת זה הזמן לראות אילו כוחות ויכולות טמונים בכל אחד מאיתנו שיסייעו לנו להגשים מטרות אישיות וחברתיות. נכל אחד מכם יקבל עכשיו דף ובו תכונות שונות. אתם מוזמנים להדגיש את התכונות המרכזיות שיש בכם ושיסייעו לכם להצליח להוביל ולהשפיע על נושאים שחשובים לכם.

למי שמתקשה קצת למצוא את התכונות שלכם, קחו רגע לחשוב: אם הייתי שואלת חבר/ה עליך - מה היו אומרים עליכם?

אתם כמובן מוזמנים להוסיף תכונות נוספות שלכם שאינן נמצאות בדף.

תכונות ומקורות הכוח שלי

חכמה	הבנה	יופי
אמביציה	פושריות	רצינות
סקרנות	יצירתיות	מקוריות
חברותיות	אכפתיות	נאמנות
קשרים	שמחת חיים	התלהבות
הקרנת חום	רגישות	עדינות
אהבת הזולת	נתינה	תמיכה
טוב לב	וותרנות	רוגע
כנות	יושר	אמינות
ניקיון	יוזמה	סדר
כושר ארגון	כושר פיזי	פתרון בעיות
יציבות	קבלת החלטות	קבלת עזרה
חריצות	התמדה	השקעה
ידי זהב	אחריות	החלטיות
צניעות	חסכנות	פשטות
הסתגלות	ביישנות	חוש אסתטי
חוש צדק	חוש מסחרי	שליטה

חוש הומור	כבוד	נאמנות
-----------	------	--------

מנהיגות ואחריות אזרחית לאחר המתקפה של 7 באוקטובר.

לאחר השבת הנוראית של 7 באוקטובר, התגלו בישראל ובקהילות היהודיות בכל העולם יוזמות מרגשות של התנדבות וסיוע במגוון רחב של דרכים.

- האם אתם מכירים / זוכרים חלק מהיוזמות האלה?
- האם יצא למישהו מכם לקחת חלק ביוזמות האלה?

חלופה 1: הכנת כרזה

המשתתפים יתחלקו לקבוצות של 2 - 4 משתתפים. בקבוצות, המשתתפים יצפו (במסך המשותף או בניידים האישיים שלהם) בסרטון של 60 שניות בו מראים דוגמאות לסיוע האזרחי המדהים שהיה בישראל מיד לאחר השבת השחורה. על המשתתפים לבחור את אחת הדוגמאות ולחקור אודותיה מעט בנייד שברשותם. עליהם להכין כרזה ויזואלית עם משפט מתאים, על מנת להזמין אחרים לסייע / להצטרף / לגייס כספים למטרה נעלה זו. אם הקבוצות בחרו את אותו התחום, כדאי לנסות לשכנע אותם לחקור תחום אחר, כדי שיהיה גיוון. ניתן לתלות את הכרזות באיזור ציבורי לאחר הפעילות.

סרטון קצר: התנדבויות בישראל אחרי 7.10

[Needed Wherever Volunteering are Civilians Israeli 7th October Since](#)

[victims help to volunteer and blood donate Israelis](#) סרטון נוסף:

חלופה 2: קירות מדברים

על קירות החדר תולים את השלטים שמספרים על יוזמות אזרחיות במהלך השנה האחרונה - בישראל ומחוצה לה. המשתתפים מוזמנים לסייר בין השלטים, לקרוא עליהם ולעצור ליד אחד השלטים שמדבר אליהם.

- אתם מוזמנים לשתף אחד את השניה מה נגע בכם דווקא בעשייה הזו.
- נסו לחשוב אחד עם השניה (או חזרה במליאה) - כיצד אתם רואים את עצמכם לוקחים חלק פעיל כהמשך לעשייה הזו - בקהילה שלכם, בקבוצת שייכות אחרת שתבחרו.
- האם מישהו יכול לתת רעיונות נוספים מה ואיך ניתן לעשות בקהילה אליה אתם שייכים.
- האם תרצו ליזום משהו משותף כאן בקבוצה הזו?

השלטים וקישורים לתמונות מתאימות:

- ב- 7 לאוקטובר, כשפשטה הידיעה על מחבלים שתוקפים אזרחים בישובים, תושבים מכל רחבי הארץ עזבו הכל ונסעו לסייע במאבק (תמונה תואמת)
https://images.maariv.co.il/image/upload/f_auto,fl_lossy/t_ArticleControlTransformaionFaceDetect/871520
כותרת מתחת לתמונה: רמי דוידאן הוא אזרח ישראלי שבמהלך אירועי מתקפת הפתע על ישראל ב-7 באוקטובר 2023, הציל את חייהם של עשרות רבות של אנשים כשחילץ אותם מאזור הטבח בפסטיבל נובה, ובשל מעשיו אלה נבחר להדליק משואה בטקס הדלקת המשואות ביום העצמאות ה-76
- עם תחילת המלחמה נפתחו עמדות של תרומות מזון וציוד לחיילים, אליהם הגיעו באופן מיידי המוני אנשים לתרום (תמונה של עמדת תרומות)
https://images.maariv.co.il/image/upload/f_auto,fl_lossy/c_fill,g_faces:center,h_470,w_690/871944
- הצלת בעלי חיים שנותרו ביישובים בין ההריסות (תמונה של הצלה)
<https://img.haarets.co.il/bs/0000018b-f70c-d330-a9bb-ffded8800000/92/62/4eda0905422cb2bb30707dafab25/54286007.JPG?precrop=1600,930,x0,y225&height=1116&width=1920>
https://ynet-pic1.yit.co.il/cdn-cgi/image/f=auto,w=740,q=75/picserver5/crop_images/2023/10/12/HkSX7BrZa/HkSX7BrZa_0_0_3000_2000_0_x-large.jpg
- אזרחים שהצטרפו למטה משפחות החטופים, והפכו למובילי המחאה להשבתם (תמונה מההפגנות)
https://images.maariv.co.il/image/upload/f_auto,fl_lossy/c_fill,g_faces:center,h_470,w_690/875890
- נשיא ארצות הברית נרתם מיד לעזרתה של ישראל והכריז על כך שיעמדו לצד ישראל (תמונה של ביידן)
https://img.mako.co.il/2023/10/18/in_beidennnnn_re_autoOrient.mxf_1_re_autoOrient_i.jpg
- התנדבות חוצה יבשות- לאחר שאלפי עובדים זרים עזבו את הארץ, מתנדבים מצפון אמריקה הגיעו לארץ במטרה לחזק את הרוח הלאומית ולהחליף ידיים עובדות במשקים חקלאיים בישראל. (תמונה של נוער אמריקאי בחקלאות)
https://images.maariv.co.il/image/upload/f_auto,fl_lossy/c_fill,g_faces:center,h_470,w_690/844110
- כוכבי ענק - מייקל רפפורט, ג'רי סיינפלד, מונטנה טאקר, גל גדות - שחקן קולנוע שלקח על עצמו להירתם להסברה של ישראל (תמונה של מייקל)
https://mobile.srugim.co.il/_next/image?url=https%3A%2F%2Fwww.srugim.co.il%2Fi%2Fwp-content%2Fuploads%2F2024%2F05%2FF231216AVS206-scaled_w570h350q80.jpg&w=3840&q=75
https://images.wcdn.co.il/f_auto,q_auto,w_1200,t_54/3/6/4/0/3640851-46.jpg
https://images.maariv.co.il/image/upload/f_auto,fl_lossy/c_fill,g_faces:center,h_400,w_711/910328

- צו 8 לחקלאות - יוזמה אזרחית לגיוס מתנדבים ישראלים בפרוייקט עזרה לחקלאים. כ 22,000 מתנדבים גויסו בזכות מיזם זה. (תמונה של מתנדבים בחקלאות)
<https://www.galilole.org.il/wp-content/uploads/2023/10/%D7%90%D7%91%D7%95%D7%A7%D7%93%D7%95%D7%95%D7%95.jpg>

- קבוצת הכדורגל הגרמנית "ורדר ברמן" פועלת למען השבת החטופים והניפה שלטים במשחקים הקוראים לשחרורם המיידי. (תמונה של בשלטים במשחק של הקבוצה) שחקני הקבוצה הצהירו כי הם עומדים לצד ישראל והקפידו להזכיר את אוהד הכדורגל הירש גולדברג פולין שנחטף גם הוא לעזה. מול איצטדיון הקבוצה נתלה השלט "תשחררו את הירש". לאחר שנתגלה כי נרצח, הוחלף השלט ל "נוח על משכבך בשלום, הירש"

<https://photo.one.co.il/Image/GG/7,1/1763535.webp?width=700>

https://ynet-pic1.yit.co.il/cdn-cgi/image/f=auto,w=740,q=75/picserver5/crop_images/2024/01/27/BJXmHgmcp/BJXmHgmcp_0_0_3000_2000_0_x-large.jpg

לסיכום:

דיברנו היום הרבה על מנהיגות ועל אחריות. פגשנו מנהיגים שונים, מי מתוקף תפקיד רשמי ומי מתוך בערה פנימית ותחושת אחריות בוערת ברגעים של משבר.

חשוב לזכור שכל אחד מאיתנו הוא מנהיג. בכל אחד מאיתנו יש אוסף של מיומנויות, ניסיון וכשרונות שניתן לחלוק. גם היכולת שנראית לנו מזערית וזניחה יכולה להיות בעלת ערך ומשמעות לאחרים וכדאי לשאת את זה איתנו בכל מקום שבו נהיה.

- ניתן לסיים בסבב "יפני" - סבב בו כל אחד מסכם במילה אחת בלבד את המפגש - תחושה, מושג שלמד, מחשבה - במילה אחת בלבד.

יצחק רבין

מנהיגות ואחריות

מפגש שני לקהל בוגר

מטרות המפגש

- היכרות עם סוגי מנהיגות שונים
- העמקה במשמעותו של ערך המנהיגות
- חשיפה לכוחו של המנהיג האזרחי - יוזמות מנהיגותיות פרטיות שהתעוררו השנה בעקבות המלחמה
- עידוד נקיטת עמדה ולקיחת יוזמה

זמנים	תוכן	ציוד נדרש
00:00-00:15	פתיחה - מנהיגים מעוררי השראה	
00:15-00:30	דיון - מנהיגים	
00:30-00:45	מכתבו של ניר - אחריות	מקרן, מסך, מחשב, סאונד
00:45-00:50	סרטון מנהיגות אזרחית לאחר 7.10	
0:50-1:05	קריאת טקסט בחברותות - "חייל בצבא השלום"	
01:05-01:20	סיכום במליאה	

פתיחה

במפגש הקודם דיברנו על יצחק רבין, על נקודות בחייו, על הערכים שהובילו אותו ובחנו את הערכים שנמצאים "בתרמיל" שלנו, שרכשנו בבית ובקהילות בהן גדלנו. במפגש הזה נבחן יחד שתי מילים שמשמשות בהן הרבה-מנהיגות ואחריות ונבדוק כיצד הן באות לידי ביטוי אצלנו, בגיל שלנו, בחוגים בהם אנחנו מסתובבים ואולי קצת מעבר להם ואולי הרבה מעבר להם...

סבב - מנהיג בשבילי הוא...

חישובו רגע על מנהיג או מנהיגה שמעוררים בכם השראה. דמות "גדולה", שהטביעה בכם חותם. הם יכולים להיות מהזירה החברתית, פוליטית, מעולם הקולנוע, המוסיקה, סרטים מצויירים, מנהיגים עולמיים דגולים, אנשים צעירים, מבוגרים, חיים או שאינם בחיים. נשמח אם תוכלו לשתף במעגל מיהו המנהיג ובמשפט אחד מדוע הוא מנהיג לדעתך.

שאלות לאחר הסבב

- האם יש דמויות שאתם מכירים ואינכם מסכימים שהן ראויות להקרא "מנהיגים"? מדוע?
- מה לדעתכם הופך מנהיג למנהיג טוב?
- מה גורם לנו לסמוך על מנהיג כזה או אחר?
- האם גם דמויות שאינן מכהנות באופן רשמי בתפקיד מנהיגותי יכולות להשפיע ולחולל שינוי בסביבתן?

המונח "מנהיגות" הוא מונח מאוד רחב ומגוון ורק באמצעות המנהיגים השונים שבחרתם כאן ניתן לראות שיש מנעד רחב של סוגי מנהיגות וכך גם הרבה אנשים שלא נבחרו להיות מנהיגים נהיו מנהיגים. עם המנהיגות מגיע גם מושג האחריות.

הנה מכתב שכתב נער בן 15 לאחר הירצחו של יצחק רבין: (להקרין על המסך)

ניר ויינר, בן 15, חולון-

אני ניר ויינר, המום, מזועזע ואבל על הרצחו של ראש הממשלה ושר הביטחון יצחק רבין ז"ל, וכמוני כל עם ישראל... ברגע ששמעתי את הודעתו של איתן הבר, באותו רגע חשך עולמי! הכל קרס! הלכה לנו המדינה! מעולם לא היה לי רגע קשה יותר. לא האמנתי אז, ועד לרגע זה אינני מעכל את הרצח המתועב של האדם האהוב... בימים האחרונים בכיתי כפי שלא בכיתי מעולם, והבכי לא נפסק...מה קרה לנו? לאן הגענו?"

"אני, שתמיד תמכתי בשלום, מאמין שכולנו האשם על הרצח הנורא. אנחנו, שראינו את הפגנות הימין ואת ההסתה, שראינו את הכתובת על הקיר, התנהגנו כסומים, עיוורים, חירשים ואילמים. לא עשינו דבר, שתקנו ועמדנו מהצד... ראינו ושתקנו..."

(ניתן לצפות בהודעת איתן הבר על הרצחו של ראש הממשלה יצחק רבין:
<https://www.youtube.com/watch?v=CTbKks5PP3c>

- למה לדעתכם הוא מתכוון ב "ראינו ושתקנו"? (במידה ואין ידע קודם, ניתן להראות את הסרטון הבא:)
ההסתה שהובילה לרצח יצחק רבין
- מה לדעתכם היה ניתן לעשות?
- האם אתם יכולים לחשוב על אירועים דומים שקרו לאחרונה ומזכירים את מה שניר כתב עליו?
- כיצד לדעתכם אפשר להשתמש ברשתות החברתיות כדי לחולל שינוי / להביע דיעה?
- מהו מעשה שנחשב "מנהיגותי"?
- עד כמה אתם מעורבים? עד כמה הייתם רוצים להיות מעורבים אם בכלל?
- מהי הסוגיה הנוכחית ביותר מבחינתכם כרגע שהייתם רוצים לחולל בה שינוי באמצעים שעומדים לרשותכם?

בחלק הבא נתוודע ליוזמות מנהיגותיות של אזרחים לאחר מתקפת ה-7 באוקטובר. אבל רגע לפני - זו הזדמנות שלנו כחברי קהילה / קבוצה פעילה - לקחת זמן לחשוב רגע מהם מקורות הכוח שלנו.

מנהיגות ואחריות אזרחית לאחר המתקפה של 7 באוקטובר

לאחר השבת הנוראית של 7 באוקטובר, התגלו בישראל ובקהילות היהודיות בכל העולם יוזמות מרגשות של התנדבות וסיוע במגוון רחב של דרכים.

- האם אתם מכירים / זוכרים חלק מהיוזמות האלה?
- האם יצא למישהו מכם לקחת חלק ביוזמות האלה?

הנה סרטון קצר: התנדבויות בישראל אחרי 7.10
[Needed Wherever Volunteering are Civilians Israeli 7th October Since](#)

סרטון נוסף: [victims help to volunteer and blood donate Israelis](#)

"נאום של מנהיג" – לימוד בחברותא

המשתתפים מוזמנים להתחלק לזוגות או שלשות.
המשתתפים מוזמנים לקרוא יחד את הטקסט המצורף שהוא חלק מתוך נאומו של רבין ולחשוב יחד על מספר דברים.

הנאום נישא בקונגרס האמריקאי בווינינגטון, ארצות הברית, 26 ביולי 1994

הנאום באנגלית: https://www.jewishvirtuallibrary.org/s-u-the-to-rabin-minister-prime-by-address/org.vignette_google#congress

... גבירותיי ורבותיי, לעולם לא ייתם הוויכוח: מי מעצב את פני ההיסטוריה? המנהיגים, או הנסיבות? הנה תשובתי לכם: אנחנו כולנו מעצבים את פני ההיסטוריה. אנו - העם.

אנחנו - החקלאי ההולך אחרי המחרשה, המורה בבית הספר, הרופא המציל חיים, המדען מול המחשב, פועל החרושת מול המכונה, פועל הבניין על הפיגום. אנחנו - האמא המלווה את בנה ביום גיוסו לצבא, אנחנו - האב הדואג והחרד בלילות לשלום ילדיו. אנחנו - יהודים וערבים. אנחנו - ישראלים וירדנים. אנחנו העם. אנחנו מעצבים את פני ההיסטוריה. ואנחנו המנהיגים שומעים את הקולות, מזהים את רחשי הלב של מאות האלפים והמיליונים ומתרגמים אותם למציאות. כי אלמלא כה רצו בני עמי בשלום, לא הייתי עומד כאן היום במעמד היסטורי זה. ואני משוכנע כי אלמלא ביקשו שלום גם ילדי עמאן וזקני אירביד, גם נשות סאלט ואזרחי עקבה, לא היה שותפנו למעשה הגדול, מלך ירדן, מתייצב כאן היום, לוחץ יד, קורא לשלום. בידנו האחריות, בידנו כוח ההכרעה וחלילה לנו להחמיץ שעה גדולה, כי זו חובתם של מנהיגים כלפי עמם: להביא שלום ורווחה לעמיהם. נפלה בגורלנו הזכות להיות היום עושי דברם של עמינו. גבירותיי ורבותיי, היחסים המורכבים בין ישראל לבין ירדן נמשכים כבר שנות דור. גם היום, הרבה אחרי, אנו נושאים עמנו את הזיכרונות הטובים של היחסים המיוחדים שהיו בין ארצך, הוד מלכותו, לבין עמי, והן את הזיכרונות הקשים של אותן פעמים בהן מצאנו עצמנו נלחמים זה בזה. אנו זוכרים את הימים היפים של סבך המלך, שחיפש נתיבות לשלום עם ראשי העם היהודי ועם מנהיגי מדינת ישראל בעודה רכה בשנים. לפנינו עבודה רבה.

לפנינו מחסומים פסיכולוגים. לפנינו בעיות מעשיות אמתיות. על הירדן החוצה בינינו נבנו חומות של איבה. עליכם בעמאן ועלינו בירושלים מוטלת החובה לפרוץ עכשיו את המחסומים הפסיכולוגים, לפתור את הבעיות המעשיות. כבר אתמול עשינו כברת דרך גדולה במסע הנפלא אל השלום שיהיה חובק- כל; גבולות ומים, ביטחון וכלכלה, סחר ללא חרמות, תיירות, איכות הסביבה ויחסים דיפלומטיים. אנו מבקשים שלום בין בני אדם. אדוני המלך, מעבר לטקסים, אחרי החגיגות, מצפה לנו משא ומתן לא קל; אחרי הכל מצפה לנו מחר משותף נפלא. המזרח התיכון, ערש הציוויליזציות המונותיאסטיות הגדולות - היהדות, הנצרות, האסלאם - המזרח התיכון שהיה גיא חזיון למלחמות, יהיה מקום שתענוג לחיות בו. הוד מלכותו, אנו חיים באותו חבל ארץ. אותו גשם מפרה את אדמותינו. אותו שרב מייבש את שדותינו. זו אותה תאנה שבצלה אנו חוסים, וזו אותה הגפן שאת פריה אנו אוכלים. אנו שותים מאותה הברר וצחוקו של תינוק בעמאן מקיץ נרדמים בחוצות ירושלים. רק שבעים דקות של נסיעה מפרידות בין ירושלים לעמאן. שבעים דקות - וארבעים ושש שנים. וכשם שהיינו אויבים גדולים, כך אנו יכולים להיות שכנים טובים. אדוני המלך, שנינו ראינו הרבה בחיינו, ראינו בחיינו יותר מידי סבל. מה תוריש לילדך? מה אשאיר אני אחרי לנכדיי? אין לי נכסים, יש לי רק חלומות: להוריש לדורות הבאים עולם טוב יותר, מפויס יותר, עולם שנעים לחיות בו. אין זה הרבה מדי. הוד מלכותו, מדינת ישראל מודה לך על היענותך לידנו המושטת לשלום, על תבונתך המדינית, על אומץ ליבך, על התקווה החדשה שנטעת היום בליבנו, בלב נתיני הירדנים, בלבם של כל רודפי השלום. אני יודע כי גם מלוא הערכה של אמריקה הגדולה נתונה לך, זו אמריקה המסייעת לאמיצים העושים שלום של אמיצים. בראש ובראשונה אני רוצה להודות לנשיא ארצות הברית, ביל קלינטון, לנשיא ארצות הברית לדורותיהם, לאנשי הממשל במשך השנים, לסגן הנשיא, ל"ספיקר", לכם, נציגי הנבחרים והנכבדים של העם האמריקני, ולכם בני העם האמריקני הגדול, אין מילים בפנינו להודות לכם על שנות דור של תמיכה נדיבה, על הבנה, על שותפות שמעטות כמותה בהיסטוריה המודרנית. תודה לך, אמריקה.

אדוני המלך, מחר אני חוזר לירושלים, בירת מדינת ישראל ולבו של העם היהודי. בצדי הדרך העולה לירושלים מונחים שלדי מתכת מפוחמים, קרים, ואילמים. אלה הם שרידי שיירות הרכב, המזון, התרופות, שעלו לירושלים הנצורה לפני ארבעים ושש שנים. עבור רבים מאזרחי ישראל זהו סיפור גבורה וחלק מאגדה. עבורי, ועבור רעי הלוחמים, כל פיסת ברזל קרה בדרך לירושלים היא זיכרון מר. אני זוכר כאילו היה זה היום את האנשים הצעירים שהיו בשלדי המתכת האלה. עדיין מהדהדות באוזני זעקות הכאב שלהם. עדיין אני רואה ברוחי את הדם האוזל מגופותיהם, ועדיין מלווה אותי דממת המוות. השקט שאחרי. אני זוכר אותם. אני הייתי מפקדם במלחמה. עבורם הטקס הזה איחר את המועד. נותרו הבנים, נותרו הנכדים, נותרו החברים.

ואני, מספר אישי שלוש-אפס-שבע-ארבע-שלוש, רב אלוף במילואים, יצחק רבין, חייל בצבא הגנה לישראל וחייל בצבא השלום, אני ששלחתי גייסות אל האש וחיילים אל מותם, אומר לך, מלך ירדן, ואומר לכם ידידים אמריקאים: אנו יוצאים היום למלחמה שאין בה הרוגים וכפועים ולא דם ולא סבל, וזו המלחמה היחידה שתענוג להשתתף בה - המלחמה על השלום. ומחר בדרך העולה לירושלים, אלפי פרחים יעטפו באהבה את חלקי המשוריינים החלודים, אלה שלא הגיעו אל העיר. מחר, אלפי פרחים יחייכו שלום אלינו משלדי המתכת. בספר הספרים שלנו נזכר השלום על צירופיו השונים מאתיים שלושים ושבע פעמים. מספר זה, שממנו אנו שואבים את ערכינו וכוחנו, מספר ירמיהו, אצטט מהקנה לרחל אימנו: "מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעולותך, נאום ה'". לא נחדל לבכות על ההולכים, אבל ביום קיץ זה בושינגטון, הרחק מן הבית, אנו חשים שיש שכר לפעולותינו, כדבר הנביא. במסורת היהודית מברכים על כל אילן חדש, על כל פרי חדש. אסיים בברכה היהודית המלווה אותנו בגלות ובישראל כבר אלפי שנים: "שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה". אלוהים, ברכ את השלום!

תודה.

השאלות

- כיצד נשמע לכם הנאום הזה בנקודת הזמן הנוכחית?
- אילו רגשות הוא מעורר בכם?
- מהם המאפיינים המנהיגותיים של הנאום הזה, שהפך אותו לנאום מפורסם ומצוטט?
- אילו מושגים בנאום הזה שינו את פניהם / נעלמו / קיבלו הגדרות מחודשות?
- מבלי להכנס לפוליטיקה, נסו להבין יחד מה הקשר בין הנאום הזה לימינו, מבחינת מושג המנהיגות כפי שדיברנו עליו.

מליאה

המשתתפים מתכנסים בחזרה. התחלנו את המפגש עם מנהיגים מעוררי השראה עבורכם. המשכנו למושג האחריות ודיברנו גם על יוזמות אזרחיות בימינו. חזרנו לנקודה אחרת בהיסטוריה הלא רחוקה שלנו, כדי לקבל פרספקטיבה ותזכורת לתקופה אחרת, שונה או דומה לזו שלנו היום. אתן מוזמנים לחלוק מחשבות ו/או תחושות לגבי כל מה שדיברנו עליו היום בכלל, ולגבי המושגים מנהיגות ואחריות בפרט.

לסיכום:

דיברנו היום הרבה על מנהיגות ועל אחריות. פגשנו מנהיגים שונים, מי מתוקף תפקיד רשמי ומי מתוך בערה פנימית ותחושת אחריות בוערת ברגעים של משבר. חשוב לזכור שכל אחד מאיתנו הוא מנהיג. בכל אחד מאיתנו יש אוסף של מיומנויות, ניסיון וכשרונות שניתן לחלוק. גם היכולת שנראית לנו מזערית וזניחה יכולה להיות בעלת ערך ומשמעות לאחרים וכדאי לשאת את זה איתנו בכל מקום שבו נהיה.

- ניתן לסיים בסבב " יפני" - סבב בו כל אחד מסכם במילה אחת בלבד את המפגש - תחושה, מושג שלמד, מחשבה - במילה אחת בלבד.

אפשרות נוספת היא צפייה בסרטון הבא, בו נאום נוסף מתוך החתימה על הסכמי אוסלו 2

Address at the Israeli-Palestinian Interim Agreement Signing Ceremony:
.delivered 28 September 1995, Washington, D.C

<https://www.americanrhetoric.com/speeches/Oslo11/yitzhakrabinoslo11.htm>

יצחק רבין

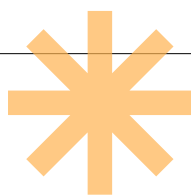
ציונות ותקווה - אז והיום

מפגש שלישי לקהל צעיר

מטרות המפגש

- שיח הציונות וגלגוליה
- חיזוק תחושת העמיות והציונות של המשתתפים
- חיזוק הקשר לישראל ולעם בהיבט האישי, הקהילתי והכללי, בייחוד בימים אלו
- עידוד עשייה כחלק משמעותי בתחושת שייכות והחזקת תקווה

זמנים	תוכן	ציוד נדרש
00:00-00:05	פתיחה - ציונות ותקווה	
00:05-00:15	ציונות - נכון / לא נכון	לבחירת המנחה: משחק kahoot, שעליו לבנות, הכנת מצגת או הקראה מן המערך
00:15-00:25	My Zionist identity pie ingredients	דוגמא לפאי הזהות הציונית שלי בנספח 2 פלסטלינה, בצבעים, טושים, נייר
00:25-00:45	שיח בקבוצה	
00:45-01:00	רוח לחומר - מעבר וצפייה בסרטון	מסך, מקרן, מחשב, סאונד
01:00-01:20	תקווה ועשייה שיח בעקבות הסרט	
01:20-01:30	סיכום	

פתיחה

אנחנו ממשיכים את סדרת המפגשים לאורו של יצחק רבין ופועלו. היום נדבר על שני מושגים ששומעים אותם הרבה וייתכן שגם נשחקו או נשמעים כבר לא רלוונטיים, נדושים, רחוקים מאיתנו. ציונות ותקווה.

יצחק רבין – כראש ממשלה, שר ביטחון, רמטכ"ל – ראה לפניו את האדם. הוא האמין בחשיבותו הגדולה של כל פרט ופרט בחברה הישראלית ובעולם ובתרומתם לביטחון העם והמדינה. הוא האמין באנשים וביכולתם לשמור על כוחה הפנימי, על אחדותה ועל עוצמתה של מדינת ישראל, מבפנים ומבחוץ. קורות חייו, על שלל התפקידים הציבוריים שמילא, מלמדים על מסירותו ואהבתו למדינת ישראל ולעם ישראל, ומבטאים את אמונתו כי פעילות אזרחית למען החברה והמדינה היא משאב משמעותי ומרכיב הכרחי בחוסנה של החברה והמדינה, בחוסנו של העם היהודי ובתקווה להקים חברת מופת. היום נתרגם את המילים הגדולות האלה אלינו, לדרך שבה המילים האלה באות לידי ביטוי כאן, בקהילה שלנו.

חלק א'

נפתח במשחק **מהיר**: " ציונות – נכון לא נכון" – על המשחק להיות יחסית מהיר ומטרתו הנאה והנעה לקראת הפעילות, ללא עצירה לדיונים, מאחר ובסופו נקרין סרטון שמסביר ציונות מהי ורק לאחריו יתקיים הדיון.

- על המדריך להכין מראש משחק קהות או להקריא מתוך המערך – לבחירתכם

1

Theodor Herzl is considered the father of modern political Zionism

****True****

Herzl convened the First Zionist Congress in 1897 and is credited with shaping modern Zionism

2

The First Zionist Congress took place in Tel Aviv

****False****

The First Zionist Congress was held in Basel, Switzerland, in 1897

3

Zionism began as a response to rising anti-Semitism in Europe Modern

****True****

Modern Zionism emerged in the late 19th century largely in response to increasing anti-Semitism in Europe and the desire for Jewish self-determination

4

Zionism ended with the establishment of the State of Israel in 1948

****False****

While the establishment of Israel was a major achievement, Zionism continues as a movement focused on maintaining and supporting the Jewish state, ensuring its security, and fostering a connection with Jews worldwide

5

Zionism today is only concerned with Jews living in Israel

****False****

Zionism still connects to Jews in the diaspora, fostering ties between Israel and Jewish communities worldwide

6

Diaspora Jews have no role in shaping Zionism today

****False****

Diaspora Jews remain deeply involved in supporting Israel, influencing Zionism through philanthropy, politics, and advocacy

7

Kibbutzim were collective agricultural communities established by early Zionists to build the land of Israel

****True****

Kibbutzim were founded as part of Zionist efforts to develop and settle the land

8

Zionism played a role in reviving the Hebrew language as a modern spoken language

****True****

Zionism, particularly through figures like Eliezer Ben-Yehuda, helped revive Hebrew as a modern spoken language in the context of the Jewish state

הפאי הציוני שלי (ראו נספח מס' 2)

שאלה:

מה מרכיב את הזהות הציונית שלכם? על אילו יסודות היא יושבת וממה היא בנויה? כעת ננסה לענות על השאלה הזו בדרך יצירתית:

(במידה ואנשים אינם מגדירים את עצמם כציונים, זוהי הזדמנות לשיח בנושא, שכן ציונות היא עניין דינמי ומשתנה מאדם לאדם ומעת כזו לאחרת).

המשתתפים מוזמנים לעבודה אישית אשר מבקשת מהם לתאר בצורה ויזואלית את מרכיבי הציונות שלהם. ניתן לעבוד עם פלסטלינה בצבעים שונים, עם צבעים, גזרי עיתונים וכל מה שמתאים לכם.

ההנחייה:

עליכם ליצור "פאי" או דיאגרמה, לצייר או להכין קולאז' המרכיב את הזהות הציונית שלכם. מרכיבי הציונות שלי עפ"י מקרא צבעים (או כל צבע אחר שעומד לרשותכם):

- אדום - בית ומשפחה
- ירוק - מסגרות חינוכיות
- כחול - מדינת ישראל
- צהוב - ארץ ישראל
- סגול - היהדות שלי My Judaism
- חום - ידע, היסטוריה, ספרות Literacy
- לבן - מרכיב אחר

לאחר העבודה האישית אפשר להניח את כל העבודות על שולחנות ולהזמין את כולם לסייר ביניהן לפני השיח.

שיח בקבוצה:

- מה ראיתם בעבודות?
- היכן נקודות הדמיון והשוני?
- האם לפני שנה המיצג שלכם היה נראה אחרת?
- האם השנה האחרונה השפיעה על הציונות שלכם? על הקשר שלכם לישראל? לעם? לקבוצות שייכות יהודיות בקהילה שלכם?
- האם יש הבדלים בין ציונות של פעם לציונות של היום?
- איזה חלק יש לזהות היהודית שלכם במרכיבי הציונות שלכם?
- אם יכולנו לצייר קו רצף כלשהו של התהליך שעוברת הציונות - איך הוא היה נראה?
- כיצד הייתם ממקמים את עצמכם ואת המשפחה שלכם על הרצף הזה של הציונות?
- תוספת אפשרית לדיון:

הנה קטע קצר מנאום של יצחק רבין המתייחס ליהדות התפוצות ולקשר שלהם לישראל
נשמח לשמוע את דעתכם על דבריו:

מה תספרו לילדים שלכם?

“אתם חוזרים מחר מחרתיים לביתכם, אתם חוזרים אל ארצות מגוריהם.

מה תספרו לבני משפחותיכם? מה תגידו לילדיכם? איזו בשורה תביאו מהשבוע הזה בירושלים? מהקוגרס הזה?
ממדינת ישראל? ספרו להם שהייתם בבית, שבאתם לבקר בבית שלכם, אפילו אתם יושבים כבר שנים ודורות
בבואנוס איירס, ומלבורן, בניו יורק ובלוס אנג'לס, בלונדון ובבריסל, כאן זה הבית שלכם.
אנחנו ידענו את צערכם בשעות המצוקה שלנו ואנחנו ידענו את גאווה בימי הניצחון וההישגים שלנו.
.....כבן לעם היהודי שחלם אלפי שנים לחזור לנחלת אבותיו, בן לעם שגלה מארצו בשואה, אני בן לעם שתמונת הילד
עם הידיים המורמות בגיטו וארשה חוזרת אליו בלילות. הכותל המערבי הוא לי מוקד געגועיו של העם היהודי, ואבני
הכותל השוקקות, שהיו המלט והדבק של עם ישראל לדורותיו, דיברו אלי באותם רגעים יפים ועצובים,
מכל חלום ושיר.”

(מתוך דברים עם סיום הקונגרס הציוני, ירושלים, 30 ביולי 1992.)

חלק ב' – עשיה ותקווה

נשאל: אז מה לדעתכם הקשר בין ציונות לעשייה ותקווה? ואיך זה קשור אלינו?
אולי הסרטון הבא יכול לסייע לנו להבין את הקשר:
רוח לחומר – Spirit to Substance

<https://www.youtube.com/watch?v=AW4k1x6A2fg>

שאלות לאחר הסרט:

- מה אתם מרגישים לגבי הסרט?
- שתבו במחשבות, רגשות שעולים בכם מצפייה בו
- האם עולות בכם תובנות כלשהן מהסרטון?
- כיצד מתקשר הסרטון לתקווה?
- מה לדעתכם מאפשר את התקווה?
- האם יש אירועים שזכורים לכם מהזמן האחרון שהציתו בכם תקווה בשבוע האחרון?
- האם אתם רואים את עצמכם לוקחים חלק פעיל יותר בקשר שלכם לישראל ולקהילה היהודית?
- אם לא, מדוע? אם כן, כיצד?
- כיצד לדעתכם באה לידי ביטוי הציונות בימים אלו ולכן הייתם רוצים לנווט אותה?

לסיכום:

עברנו היום על גבי ההיסטוריה שלנו כעם, מראשית הציונות המודרנית ועד ימינו הלא פשוטים. ראינו איך הציונות עברה ועוברת גלגולים שונים בדיוק כמונו. אנחנו מזמינים אתכם להמשיך ולחשוב כיצד הציונות מתרגמת לחיי היומיום שלכם, מחזקת אצלכם את השייכות לקהילה, למדינה ולעם ולראות איך אתם מביאים לידי ביטוי את הקשר הזה בעשייה שמחזיקה תקווה.

סיום מרגש: צפייה בסרטון:

[One Nation – אחד](#)

או (יותר מתאים לישראלים)

[Homeland / Moledet – Ari Ben Hanan](#) | חנן בן ארי – מולדת

הרחבה אפשרית בנושא הציונות:

סרטון על ציונות באנגלית

<https://youtu.be/ZXEAHz5HqYY>

לאחר הקרנת הסרטון נשאל (בחרו בשאלות שמתאימות לקהל היעד)

- אז מהו רעיון הציונות?
- מדוע אחרי שנים רבות שיהודים היו מפוזרים בעולם כולו התעוררה תנועה ציונית שמדברת על התיישבות בישראל, הקמת מדינה וכו' (להרחבה והסברים לחצו על הלינק:

<https://www.thejewishstar.com/stories/zionism-101-just-the-facts,22823>

- אילו עמדות שונות של ציונות ניתן לראות בסרטון?
- מה הפתיע אתכם? מה כבר ידעתם?
- מה זה קשור אליכם? האם זה קשור אליכם?

יצחק רבין

ציונות ותקווה - אז והיום

מפגש שלישי לקהל בוגר

מטרות המפגש

- שיח הציונות וגלגוליה
- חיזוק תחושת העמיות והציונות של המשתתפים
- חיזוק הקשר לישראל ולעם בהיבט האישי, הקהילתי והכללי, בייחוד בימים אלו
- עידוד עשייה כחלק משמעותי בתחושת שייכות והחזקת תקווה

זמנים	תוכן	ציוד נדרש
00:00-00:05	פתיחה - ציונות ותקווה	
00:05-00:15	ציונות - נכון / לא נכון	לבחירת המנחה: משחק kahoot, שעליו לבנות, הכנת מצגת
00:15-00:25	My Zionist identity pie ingredients	דוגמא לפאי הזהות הציונית שלי בנספח 2 פלסטלינה, בצבעים, טושים, נייר
00:25-00:45	שיח בקבוצה	
00:45-01:00	רוח לחומר - מעבר וצפייה בסרטון	מסך, מקרן, מחשב, סאונד
01:00-01:20	חברותא: תקווה ועשייה ציונות בימים אלו	
01:20-01:30	סיכום	

פתיחה

אנחנו ממשיכים את סדרת המפגשים לאורו של יצחק רבין ופועלו. היום נדבר על שני מושגים ששומעים אותם הרבה וייתכן שגם נשחקו או נשמעים כבר לא רלוונטיים, נדושים, רחוקים מאיתנו. ציונות ותקווה.

יצחק רבין – כראש ממשלה, שר ביטחון, רמטכ"ל – ראה לפניו את האדם. הוא האמין בחשיבותו הגדולה של כל פרט ופרט בחברה הישראלית ובעולם ובתרומתם לביטחון העם והמדינה. הוא האמין באנשים וביכולתם לשמור על כוחה הפנימי, על אחדותה ועל עוצמתה של מדינת ישראל, מבפנים ומבחוץ. קורות חייו, על שלל התפקידים הציבוריים שמילא, מלמדים על מסירותו ואהבתו למדינת ישראל ולעם ישראל, ומבטאים את אמונתו כי פעילות אזרחית למען החברה והמדינה היא משאב משמעותי ומרכיב הכרחי בחוסנה של החברה והמדינה, בחוסנו של העם היהודי ובתקווה להקים חברת מופת. היום נתרגם את המילים הגדולות האלה אלינו, לדרך שבה המילים האלה באות לידי ביטוי כאן, בקהילה שלנו.

חלק א'

נפתח במשחק **מהיר**: " ציונות – נכון לא נכון" – על המשחק להיות יחסית מהיר ומטרתו הנאה והנעה לקראת הפעילות, ללא עצירה לדיונים, מאחר ובסופו נקרין סרטון שמסביר ציונות מהי ורק לאחריו יתקיים הדיון.

- על המדריך להכין מראש משחק קהות או להקריא מתוך המערך – לבחירתכם

1

Theodor Herzl is considered the father of modern political Zionism

****True****

Herzl convened the First Zionist Congress in 1897 and is credited with shaping modern Zionism

2

The First Zionist Congress took place in Tel Aviv

****False****

The First Zionist Congress was held in Basel, Switzerland, in 1897

3

Zionism began as a response to rising anti-Semitism in Europe Modern

****True****

Modern Zionism emerged in the late 19th century largely in response to increasing anti-Semitism in Europe and the desire for Jewish self-determination

4

Zionism ended with the establishment of the State of Israel in 1948

****False****

While the establishment of Israel was a major achievement, Zionism continues as a movement focused on maintaining and supporting the Jewish state, ensuring its security, and fostering a connection with Jews worldwide

5

Zionism today is only concerned with Jews living in Israel

****False****

Zionism still connects to Jews in the diaspora, fostering ties between Israel and Jewish communities worldwide

6

Diaspora Jews have no role in shaping Zionism today

****False****

Diaspora Jews remain deeply involved in supporting Israel, influencing Zionism through philanthropy, politics, and advocacy

7

Kibbutzim were collective agricultural communities established by early Zionists to build the land of Israel

****True****

Kibbutzim were founded as part of Zionist efforts to develop and settle the land

8

Zionism played a role in reviving the Hebrew language as a modern spoken language

****True****

Zionism, particularly through figures like Eliezer Ben-Yehuda, helped revive Hebrew as a modern spoken language in the context of the Jewish state

הפאי הציוני שלי (ראו נספח מס' 2)

שאלה:

מה מרכיב את הזהות הציונית שלכם? על אילו יסודות היא יושבת וממה היא בנויה? כעת ננסה לענות על השאלה הזו בדרך יצירתית:

(במידה ואנשים אינם מגדירים את עצמם כציונים, זוהי הזדמנות לשיח בנושא, שכן ציונות היא עניין דינמי ומשתנה מאדם לאדם ומעת כזו לאחרת).

המשתתפים מוזמנים לעבודה אישית אשר מבקשת מהם לתאר בצורה ויזואלית את מרכיבי הציונות שלהם. ניתן לעבוד עם פלסטלינה בצבעים שונים, עם צבעים, גזרי עיתונים וכל מה שמתאים לכם.

ההנחייה:

עליכם ליצור "פאי" או דיאגרמה, לצייר או להכין קולאז' המרכיב את הזהות הציונית שלכם. מרכיבי הציונות שלי עפ"י מקרא צבעים (או כל צבע אחר שעומד לרשותכם):

- אדום - בית ומשפחה
- ירוק - מסגרות חינוכיות
- כחול - מדינת ישראל
- צהוב - ארץ ישראל
- סגול - היהדות שלי My Judaism
- חום - ידע, היסטוריה, ספרות Literacy
- לבן - מרכיב אחר

לאחר העבודה האישית אפשר להניח את כל העבודות על שולחנות ולהזמין את כולם לסייר ביניהן לפני השיח.

שיח בקבוצה:

- מה ראיתם בעבודות?
- היכן נקודות הדמיון והשוני?
- האם לפני שנה המיצג שלכם היה נראה אחרת?
- האם השנה האחרונה השפיעה על הציונות שלכם? על הקשר שלכם לישראל? לעם? לקבוצות שייכות יהודיות בקהילה שלכם?
- איזה חלק יש לזהות היהודית שלכם במרכיבי הציונות שלכם?
- אילו חלקים של הפאי יכולים להיות מנוגדים אחד לשני או ביחסי גומלין מורכבים יותר?
- תוכלו לשתף סיטואציות בהן המרכיבים מתנגשים אחד בשני בתוכם או שמרכיב אחד משתלט על אחרים?
- האם יש הבדלים בין ציונות של פעם לציונות של היום?
- אם יכולנו לצייר קו רצף כלשהו של התהליך שעוברת הציונות - איך הוא היה נראה?
- כיצד הייתם ממקמים את עצמכם ואת המשפחה שלכם על הרצף הזה של הציונות?

הנה קטע קצר מנאום של יצחק רבין - ושאלות בעקבותיו ובעקבות היצירה שלכם:

- האם ישראל היא בית עבורכם?
- האם דבריו רלוונטיים היום?
- באילו מרכיבים של הפאי שלכם המילים האלו עוסקות?
- איזה רגש מעלות בכל המילים הללו?
- אחת התחושות החזקות ביותר עליהן דובר בישראל ב- 7 באוקטובר היא ש"הבית שלנו נפרץ". האם אתם יכולים להזדהות עם התחושה הזו? כיצד אתם הרגשתם?

מה תספרו לילדים שלכם?

"אתם חוזרים מחר מחרתיים לביתכם, אתם חוזרים אל ארצות מגוריהם.

מה תספרו לבני משפחותיכם? מה תגידו לילדיכם? איזו בשורה תביאו מהשבוע הזה בירושלים? מהקוגרס הזה? ממדינת ישראל? ספרו להם שהייתם בבית, שבאתם לבקר בבית שלכם, אפילו אתם יושבים כבר שנים ודורות בבואנוס איירס, ומלבורן, בניו יורק ובלוס אנג'לס, בלונדון ובבריסל, כאן זה הבית שלכם. אנחנו ידענו את צערכם בשעות המצוקה שלנו ואנחנו ידענו את גאוותכם בימי הניצחון וההישגים שלנו.כבן לעם היהודי שחלם אלפי שנים לחזור לנחלת אבותיו, בן לעם שגלה מארצו בשואה, אני בן לעם שתמונת הילד עם הידיים המורמות בגיטו וארשה חזרת אליו בלילות. הכותל המערבי הוא לי מוקד געגועיו של העם היהודי, ואבני הכותל השותקות, שהיו המלט והדבק של עם ישראל לדורותיו, דיברו אלי באותם רגעים יפים ועצובים, מכל חלום ושיר."

(מתוך דברים עם סיום הקונגרס הציוני, ירושלים, 30 ביולי 1992).

חלק ב' - עשיה ותקווה

נשאל: אז מה לדעתכם הקשר בין ציונות לעשייה ותקווה? ואיך זה קשור אלינו? אולי הסרטון הבא יכול לסייע לנו להבין את הקשר: רוח לחומר - Spirit to Substance

<https://www.youtube.com/watch?v=AW4k1x6A2fg>

שיח בזוגות: האם ציונות היא גזענות?

המונח "ציונות" בשנה האחרונה קיבל תפניות נוספות ובחלקו משמש גם כעמדה של שנאה ורצח עם בשם הציונות. המשתתפים מוזמנים להתחלק לקבוצות קטנות, לקרוא את המאמר המצורף ולדון בו:

לפניכם מאמר מ - LA POST אשר סוקר את הציונות מתחילתה ועד ימינו.

אנחנו מזמינים אתכם להתמקד בחצי השני של המאמר, סביב השאלה " האם ציונות היא גזענות?"

<https://www.latimes.com/world-nation/story/2024-05-22/zionism-disagreement-over-a-word-in-use-for-125-years>

- מה התחושות שלכם לגבי המאמר?
- האם עבורכם זהו חלק מהמציאות או דבר רחוק שאתם מתעדכנים לגביו?
- האם אתם מצליחים לראות / להבין את שני הצדדים ואת המורכבות של המצב?
- כיצד לדעתכם באה לידי ביטוי הציונות בימים אלו ולכן הייתם רוצים לנווט אותה?

איסוף במליאה

- שתפו מה עלה בקבוצות השונות?
- לאן היינו רוצים לנווט את הציונות?
- האם תרומה לישראל היא ציונות בעיניכם?
- האם תמיכה בארגון שמעלה מודעות לדה-לגיטימציה של מדינת ישראל נחשבת ציוני בעיניכם?
- איזו עוד אפשרויות לעשייה אתם רואים כיחידים וכקהילה?
- מיהם השותפים שתמצאו לרתום להמשך הדרך?

לסיכום:

עברנו היום על גבי ההיסטוריה שלנו כעם, מראשית הציונות המודרנית ועד ימינו הלא פשוטים. ראינו איך הציונות עברה ועוברת גלגולים שונים בדיוק כמונו

בנאום בקונגרס שקראנו במפגש הקודם אמר יצחק רבין:

"מה אני אוריח אחרי לילדי? אין לי נכסים, יש לי רק חלומות: להוריש לדורות הבאים עולם טוב יותר, מפויס יותר, עולם שנעים לחיות בו"

(יצחק רבין, נאום בקונגרס האמריקאי לקראת חתימת הסכם השלום בין ישראל וירדן, 26 ביולי, 1994)

אנחנו מזמינים אתכם להמשיך ולחשוב על החלומות שלכם לגבי הציונות העתידית, איך היא מתורגמת לחיי היומיום שלכם, מחזקת אצלכם את השייכות לקהילה, למדינה ולעם ולראות איך אתם מביאים לידי ביטוי את הקשר הזה בעשייה שמחזיקה תקווה.

הרחבה אפשרית בנושא הציונות

עם אחד - One Nation

או (יותר מתאים לישראלים)

Homeland / Moledet - Ari Ben Hanan (Subtitles English + Hebrew) | חנן בן ארי - מולדת

סרטון על ציונות באנגלית

<https://youtu.be/ZXEAnZ5HqYY>

לאחר הקרנת הסרטון נשאל (בחרו בשאלות שמתאימות לקהל היעד)

- אז מהו רעיון הציונות?
- מדוע אחרי שנים רבות שיהודים היו מפוזרים בעולם כולו התעוררה תנועה ציונית שמדברת על התיישבות בישראל, הקמת מדינה וכו' (להרחבה והסברים לחצו על הלינק:

<https://www.thejewishstar.com/stories/zionism-101-just-the-facts,22823>

- אילו עמדות שונות של ציונות ניתן לראות בסרטון?
- מה הפתיע אתכם? מה כבר ידעתם?
- מה זה קשור אליכם? האם זה קשור אליכם?

מאמרים נוספים בנושא ציונות בימים אלו:

<https://www.washingtonpost.com/nation/2024/05/03/zionist-definition-explained-protests/>

או האם המעשים הבאים הינם מעשים ציוניים או לא?
קמפיין של 500 מיליון דולר למען ישראל

<https://www.jewishfederations.org/fedworld/jewish-federations-launch-500m-campaign-to-support-israel-450176>

תמיכה בארגון שמעלה מודעות לדה-לגיטימציה של מדינת ישראל

<https://www.adl.org/about/adl-and-israel/support-israel-jewish-and-democratic-state>

העלאת מודעות למושגים ציונות וגזענות

<https://www.adl.org/about/adl-and-israel/anti-israel-and-anti-zionist-campaigns>

תקווה היא הרצון שתתגשם התרחשות שרוצים בה. היא חלק בלתי נפרד מחיי האדם כפרט, ומחיי עמים כקולקטיב. היא הייתה ועדיין מנוע לשינוי חברתי-לאומי-כלכלי בקרב חברות ועמים. התקווה טומנת בחובה את היכולת להעניק משמעויות אופטימיות לחיי האדם ולעתידם של עמים, אולם ההיסטוריה האנושית והחברתית מוכיחה כי הסתפקות בתקווה בלבד, ללא מעשים ופעולות להשגת ההתרחשות הרצויה, לא תניב את פירות התקווה. ב"שיר לשלום", השיר האחרון ששר יצחק רבין דקות ספורות לפני שנרצח, מצוי המשפט הבא: אל תגידו יום יבוא - הביאו את היום התקווה היא מקור לאופטימיות אך היא כשלעצמה לא תעשה את השינוי שאנו רוצים בו. בשבועות האחרונים אנו עדים לעשייה אזרחית יוצאת דופן של רבים מאזרחי/ות ישראל, הנרתמים/ות למען עתיד החברה והמדינה, ותורמים לשיקום והתעצמות החוסן הלאומי, ביחד, בשותפות. את השינוי המיוחל יכול לעשות רק האדם, באמצעים ובמשאבים שיש ברשותו כדי להגשימו. יחד ננצח ונבנה כאן חברת מופת. מתוך האתר של מוזיאון יצחק רבין

תמורות בחברה הישראלית לאחר רצח יצחק רבין - למנחה

בשנים שלאחר רצח ראש הממשלה יצחק רבין, אנו עדים לתמורות ערכיות משמעותיות בחברה הישראלית. חלקן קשורות באופן ישיר לרצח, אך חלקן גם קשורות במאפייני התקופה ברמה האוניברסלית. מכל מקום, קשה לבודד השפעה יחידה, אך בהחלט ניתן להצביע על שינויים שהתרחשו בשנים הללו.

יחס לשלום - משלום כתנועת נפש לשלום הסכמי:

לאורך השנים החברה היהודית בכלל והישראלית בפרט חתרה לשלום. מהמקורות היהודיים הספוגים במושג 'שלום' לכל אורכם ומהווים ציווי אלוהי ומוסרי - להיות שלום ולהרבות שלום, עד להושטת 'יד שלום' במגילת העצמאות, השלום היה אתוס מרכזי בתפיסת הזהות הישראלית. ניתן היה לזהות זאת בספרות ושירי ילדים, בתוכניות טלוויזיה ובאופן כללי ניתן היה לראות חתירה לשלום בתודעה הישראלית.

בשנים שלאחר רצח יצחק רבין, במקביל לדעיכת הסכמי אוסלו (ויכוח משמעותי התקיים ועודנו מתקיים האם הסכמי אוסלו עצמם היו מזיקים, או שדרך הוצאתם אל הפועל והניסיון המוצלח למסמס אותם, הם שהובילו למציאות בה אנו חיים), הישראליות החלה לראות בשלום יותר כצורך תועלתני - כלכלי, ביטחוני ופחות כצורך ערכי-מוסרי. הסכמי אברהם הם הפסגה של הגשמת דרך פעולה זו. בשינוי יחס זה ניתן לראות התפכחות או התבגרות, אך ניתן לראות בו גם אובדן דרך.

וילה בג'ונגל - מעליונות מוסרית לעליונות צבאית

תפיסת מדינת ישראל כ'וילה בג'ונגל' המזרח תיכוני הייתה קיימת מאז ומעולם, בעוצמות משתנות. אך אם בתחילת דרכה של מדינת ישראל המשמעות הייתה דרישת החברה הישראלית את עצמה לעליונות מוסרית, בהמשך התחזק מאוד הרעיון של עליונות צבאית. שני הרעיונות היו קיימים לאורך כל שנות המדינה, אך האיזונים ביניהם השתנו משמעותית. תמיד היה ברור לחברה הישראלית כי היא צריכה צבא חזק. אך האתוס של 'הצבא הכי מוסרי העולם' היה האתוס המכונן, הרבה לפני שחיל האוויר הישראלי הפך לחזק במזרח התיכון. היום מתקיים דיון בחברה הישראלית על נושא, בעוד חלק מהחברה טוען כי המוסר הצבאי נפגע בשל שנים רבות בהן צה"ל פעל ביהודה ושומרון, הרי שבעיני חלק אחר בחברה המוסריות הצבאית נתפסת כחולשה צבאית. האם שינוי זה באמת קשור בשינויים שהתרחשו בחברה הישראלית לאחר רצח רבין? יחליט הקורא/המאזין. אך על עצם התהליך ב-30 השנים האחרונות קשה להטיל ספק.

תפיסת הסכסוך - מפתרון הסכסוך לניהול הסכסוך:

במקביל לדעיכת השלום כתנועת נפש ועליית רעיון ההסכמים כדרך ליישב סכסוכים, עלה בחברה הישראלית רעיון 'ניהול הסכסוך' - גישה הגורסת כי 'לנצח נאכל חרב'. את הסכסוך, על פי גישה זו, לא ניתן ליישב ועל כן יש לייצר תנאים שיאפשרו לנו לחיות בסכסוך מנוהל. כדאי לדעת, כי גישה זו של ניהול סכסוכים לא הוכיחה את עצמה בשום מקרה אחר בהיסטוריה. ההיסטוריה מלמדת כי סכסוך פעיל שאינו נפתר, סופו להתפוצץ.

תפקיד המנהיגות - מהובלה לייצוג

המנהיגות הישראלית התאפיינה לאורך השנים במאפיין חזק ונוכח - הובלה מדינית. המנהיג נבחר והוא מנצל את המנדט שניתן לו על ידי הציבור על מנת לקבל החלטות נדרשות על הווה ועתיד המדינה. לעיתים לאור דרישות ציבור הבוחרים ולעיתים בחיכוך עם הציבור. המנהיגות הנהיגה. ב-30 השנים האחרונות (וביתר שאת ב-20 השנים האחרונות), המנהיגות החליפה את תפקידה מהובלה לייצוג. המנהיגות הפכה למייצגת של ציבור הבוחרים שלה. אחריות כלפי החברה הישראלית בכללותה התחלפה באחריות כלפי ציבור הבוחרים המפלגתי. המנהיג הראוי הפך למי שציבור הבוחרים מצליח לזהות את עצמו טוב יותר בדרך התנהלותו ודיבורו. האינטרס המגזרי הפך למרכזי. כמו במקרים הקודמים - גם כאן מדובר בשינוי איזונים. תמיד המנהיגות דאגה קודם כל לציבור המצביעים שלה. אך החברה הישראלית תגמלה, או הענישה את המנהיגים שלה גם על התנהגות לא ראויה, על בזבז כספי ציבור, על שוחד ומרמה. כיום, הציבור הישראלי מקבל התנהגויות מנהיגותיות שבעבר הוא היה מעניש את מנהיגיו עליהן. כל זה קשור בעליית תפיסות פופוליסטיות בהנהגה הישראלית. ייתכן ואלו קשורות במאפייני המנהיגים, אך ייתכן ויש בכך כדי להסביר את צבירת ושמירת הכוח של המנהיגות, לאור הרצח ודעיכת הסעיפים הקודמים.

סיכום לשלושת המפגשים / למפגש בודד

מאז יום שבת, 7.10.2023 מתמודדת מדינת ישראל עם האירוע הקשה בתולדותיה: מתקפה רצחנית של חמאס שגבתה את חייהם של כ-1300 בני אדם, פצעה אלפים והותירה את כולנו המומים, כועסים, דואבים ומתפללים לשובם של כ-101 חטופים ושבויים לחיק משפחותיהם. נוכח מצב המלחמה והאבל העמוק, אבל גם נוכח גילויי הסולידריות, האחוזה והעמידה המשותפת, הבאנו כאן את דמותו של רבין כמנהיג מעורר השראה לערך הציונות ומימוש. ביחד בחנו את הערכים שכל אחד מאיתנו מחזיק בהם בנפרד ומה מהם משותף לכולנו. כיצד נוכל לקדם ערכים אלו ולהתמלא בתקווה, הנותנת לאדם כוח להתייצב אל מול הנסיבות ולנסות להתמודד עמן. שכן, התקווה עוזרת לקבוצות ולקהילות להתגבר על קשיים נוכח היכולת לצפות מעבר להם, אל עתיד טוב יותר וככזו היא הכרחית לחיים, לגדילה, לשינוי ולהתמודדות.

אנו מקווים כי סדרת פעילויות אלה עוררו בכם נקודות למחשבה, ובעיקר לעשייה. אנו מזמינים אתכם לקחת חלק אקטיבי להגשמת החלומות שלכם וליצירת עולם בו תרגישו בטוחים וחופשיים להביע את ערכיכם וזהותכם.

מקורות נוספים לשימוש

נאום הר הצופים

https://www.tiktok.com/@national_library_israel/video/7297657879488761090

הנאום האחרון

<https://www.youtube.com/watch?v=umGd8wEUDQo>

<https://www.youtube.com/watch?v=CNjKh2akh8U>

מקורות מכון שיטים

<https://www.chagim.org.il/STUDY/%D7%99%D7%95%D7%9D-%D7%94%D7%96%D7%9B%D7%A8%D7%95%D7%9F-%D7%9C%D7%99%D7%A6%D7%97%D7%A7-%D7%A8%D7%91%D7%99%D7%9F/%D7%9E%D7%A7%D7%95%D7%A8%D7%95%D7%AA-%D7%95%D7%94%D7%92%D7%95%D7%AA>

כתבה מהשנה על ביטולם של טקסי רבין בצל המלחמה

<https://www.israelhayom.co.il/news/local/article/14786079>

נספח 1

התרמיל - עבור פעילות מספר 1 לצעירים - יצחק רבין - היכרות עם הדמות ופועלה

הזהות הציונית שלי

- צהוב - ארץ ישראל
- סגול - היהדות שלי MYMY Judaism
- חום - ידע, היסטוריה, ספרות Literacy
- לבן - מרכיב אחר

- מרכיבי הציונות שלי עפ"י מקרא
- אדום - בית ומשפחה
- ירוק - מסגרות חינוכיות
- כחול - מדינת ישראל

